

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 13ης Ιουλίου 2009

σχετικά με τη μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης του συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP [κρατική ενίσχυση C 42/07 (πρώην N 428/06)] που η Γαλλία προτίθεται να χορηγήσει υπέρ της RATP

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2009) 5505]

(Το κείμενο στη γαλλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2009/945/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

αυτών. Έλαβε τα σχόλια με επιστολή της 3ης Απριλίου 2008.

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα προαναφερόμενα άρθρα ⁽¹⁾, και αφού έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με επιστολή της 29ης Ιουνίου 2006, η Γαλλία κοινοποίησε στην Επιτροπή τη μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης του συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP. Η Γαλλία διαβίβασε συμπληρωματικές πληροφορίες στην Επιτροπή με επιστολές στις 29 Σεπτεμβρίου 2006, 15 Δεκεμβρίου 2006 και 4 Απριλίου 2007.
- (2) Με επιστολή στις 10 Οκτωβρίου 2007, η Επιτροπή ενημέρωσε τη Γαλλία σχετικά με την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ κατά του κοινοποιηθέντος μέτρου (εφεξής «η απόφαση κίνησης της διαδικασίας»).
- (3) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στις 15 Ιανουαρίου 2008 ⁽²⁾.
- (4) Οι γαλλικές αρχές παρουσίασαν τις παρατηρήσεις τους στις 22 Ιανουαρίου 2008.
- (5) Στις 19 Φεβρουαρίου 2008 η Επιτροπή έλαβε τις παρατηρήσεις ενός ενδιαφερομένου, τις οποίες διαβίβασε στη Γαλλία παρέχοντάς της τη δυνατότητα να διατυπώσει σχόλια επ'

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΑΠΟΔΕΚΤΗ

- (6) Στις 23 Απριλίου 2008, οι γαλλικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή σχετικά με το γεγονός ότι η γαλλική κυβέρνηση είχε προβεί, το φθινόπωρο του 2007, στη μεταρρύθμιση των ειδικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων των δημόσιων επιχειρήσεων, και ιδίως του συνταξιοδοτικού καθεστώτος του προσωπικού της RATP.
- (7) Στις 6 Ιανουαρίου 2009, η Επιτροπή απέστειλε αίτημα για συμπληρωματικές πληροφορίες στις γαλλικές αρχές, οι οποίες απάντησαν με επιστολή της 3ης Μαρτίου 2009.
- (8) Η Régie Autonome des Transports Parisiens (εφεξής «RATP») είναι δημόσια γαλλική επιχείρηση η οποία ανήκει εξ ολοκλήρου στο γαλλικό δημόσιο. Συστάθηκε με τον νόμο 48-506 της 21ης Μαρτίου 1948 για την αναδιοργάνωση και τον συντονισμό των επιβατικών μεταφορών στην περιφέρεια του Παρισιού ⁽³⁾. Σκοπός της επιχείρησης είναι η «εκμετάλλευση των δικτύων και των γραμμών μαζικών επιβατικών μεταφορών που της έχει ανατεθεί» ⁽⁴⁾.
- (9) Ο νόμος περιορίζει τις δραστηριότητες της RATP στη μαζική μεταφορά επιβατών στην περιφέρεια του Παρισιού. Δυνάμει του άρθρου 7 του νόμου 48-506 της 21ης Μαρτίου 1948, η RATP είναι επιφορτισμένη με την «εκμετάλλευση των δικτύων μαζικής μεταφοράς στην πόλη του Παρισιού και στο νομό του Σηκουάνα, καθώς και με την εκμετάλλευση των γραμμών Seine-et-Oise και Seine-et-Marne που είχαν στο παρελθόν εκχωρηθεί ή εκμισθωθεί στην εταιρεία μητροπολιτικού σιδηροδρόμου ή στην εταιρεία μαζικών μεταφορών της περιφέρειας του Παρισιού». Το καθεστώς αυτό επιβεβαιώθηκε εκ νέου με τη διάταξη 59-151 της 7ης Ιανουαρίου 1959.

⁽¹⁾ ΕΕ C 9 της 15.1.2008, σ. 13.

⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

⁽³⁾ Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας της 26ης Μαρτίου και της 3ης Απριλίου 1948.

⁽⁴⁾ Άρθρο 2 της διάταξης 59-151 της 7ης Ιανουαρίου 1959 όπως τροποποιήθηκε σχετικά με την οργάνωση των επιβατικών μεταφορών στην περιφέρεια του Παρισιού (Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας της 10ης Ιανουαρίου 1959), με το οποίο τροποποιήθηκε ο προαναφερθείς νόμος του 1948.

- (10) Παρά ταύτα, η RATP δύναται να παρέχει υπηρεσίες, μέσω θυγατρικών, και εκτός της περιφέρειας Ile-de-France⁽⁵⁾. Οι θυγατρικές της RATP δραστηριοποιούνται ως ανώνυμες εταιρείες σε τρεις βασικούς τομείς δραστηριότητας, απασχολώντας περίπου 2 050 υπαλλήλους, εκ των οποίων οι 170 έχουν αποσπασθεί από τη μητρική εταιρεία:
- ο τομέας των Μεταφορών τελεί υπό τη διαχείριση της RATP Développement SA και για το οικονομικό έτος 2005 παρουσίαζε ενοποιημένο κύκλο εργασιών ύψους 57 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 4,7 εκατ. αντιστοιχούσαν σε διεθνείς μεταφορές και τα 3,1 εκατ. σε μεταφορές στις λοιπές περιφέρειες της Γαλλίας (εκτός της περιφέρειας Ile-de-France)
 - ο τομέας της Μηχανικής τελεί υπό τη διαχείριση της RATP International SA με ενοποιημένο κύκλο εργασιών ύψους 86 εκατ. ευρώ το 2005. Το 80 % της δραστηριότητάς του πραγματοποιείται στο εξωτερικό, ενώ το υπόλοιπο 20 % αφορά δραστηριότητες στη Γαλλία, κατά κύριο λόγο εκτός της περιφέρειας Ile-de-France
 - ο τομέας της Αξιοποίησης χώρων ο οποίος συγκεντρώνει ως επί το πλείστον τις θυγατρικές που είναι επιφορτισμένες με την ανάπτυξη της ακίνητης περιουσίας (σε εγκαταστάσεις που διαχειρίζεται η RATP), την αξιοποίηση των εμπορικών χώρων στους σταθμούς του μετρό και με δραστηριότητες τηλεπικοινωνιών. Ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών του συγκεκριμένου τομέα ανήλθε το 2005 σε 33 εκατ. ευρώ αποκλειστικά και μόνο στην περιφέρεια Ile-de-France.
- (11) Ο όμιλος RATP απασχολεί συνολικά 46 050 υπαλλήλους, εκ των οποίων οι 44 000 καλύπτονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης της RATP, ενώ οι υπόλοιποι, ήτοι 2 050 υπάλληλοι, απασχολούνται στις θυγατρικές της RATP.
- (12) Οι όροι απασχόλησης των υπαλλήλων που καλύπτονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης καθορίζονται με κανονιστική ρύθμιση στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της RATP⁽⁶⁾. Για τους 2 050 υπαλλήλους που απασχολούνται στις θυγατρικές της RATP, οι όροι

απασχόλησης καθορίζονται από τις συλλογικές συμβάσεις και, για τον λόγο αυτό, δεν υπόκεινται στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης της RATP.

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΜΑΖΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ILE-DE-FRANCE

- (13) Η αγορά μαζικών μεταφορών στην περιφέρεια Ile-de-France δεν είναι επί του παρόντος ανοιχτή στον ανταγωνισμό. Οι άδειες εκμετάλλευσης των γραμμών μαζικής μεταφοράς χορηγήθηκαν κατόπιν της διαδικασίας που προβλέπεται από το διάταγμα 59-157 της 7ης Ιανουαρίου 1959 σχετικά με την οργάνωση των επιβατικών μεταφορών στην περιφέρεια Ile-de-France⁽⁷⁾. Με βάση το διάταγμα, η αγορά των μαζικών μεταφορών στην περιφέρεια Ile-de-France κατανεμίστηκε στη RATP και σε έναν μεγάλο αριθμό μικρών ιδιωτικών φορέων εκμετάλλευσης που δραστηριοποιούνταν ανέκαθεν στην εν λόγω περιφέρεια.
- (14) Εκτός της RATP, υπηρεσίες μαζικών μεταφορών στην περιφέρεια Ile-de-France παρέχουν περί τις εκατό επιχειρήσεις. Αυτές είναι η SNCF καθώς και ιδιωτικοί φορείς εκμετάλλευσης στους κόλπους της ένωσης OPTILE (περίπου 95 επιχειρήσεις εκ των οποίων οι 3 είναι μεγάλοι φορείς εκμετάλλευσης μεταφορών με λεωφορείο: Veolia Transport, Keolis και Transdev).
- (15) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 1191/69 και (ΕΟΚ) αριθ. 1107/70 [εφεξής «ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007»]⁽⁸⁾ προβλέπει τη σταδιακή ελευθέρωση της αγοράς μαζικών μεταφορών. Σύμφωνα με το άρθρο 12, ο κανονισμός θα τεθεί σε ισχύ στις 3 Δεκεμβρίου 2009.

4. ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΗΣ RATP ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

- (16) Το συνταξιοδοτικό καθεστώς της RATP προβλέπεται από το άρθρο 31 του προαναφερθέντος νόμου 48-506 της 21ης Μαρτίου 1948, όπως συμπληρώθηκε από το διάταγμα 59-1091 της 23ης Σεπτεμβρίου 1959 σχετικά με τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης της RATP⁽⁹⁾.
- (17) Το συνταξιοδοτικό καθεστώς των υπαλλήλων της RATP είναι ένα ειδικό καθεστώς κατά την έννοια των άρθρων L. 711-1 και R. 711-1 του κώδικα κοινωνικής ασφάλισης, το οποίο περιλαμβάνει πλεονεκτήματα σε σχέση με τα καθεστώτα που διέπονται από το κοινό δίκαιο. Πρόκειται για ρυθμιστικό καθεστώς, δηλαδή καθεστώς που καθορίζεται από το κράτος διά της διοικητικής οδού. Εκτός αυτού, η εξέλιξη των παραμέτρων, των εισφορών και των παροχών υπόκειται κυρίως σε ρυθμιστικές διατάξεις.

⁽⁵⁾ Βάσει της νομοθεσίας, η δυνατότητα αυτή υπόκειται στους εξής όρους: «Εκτός της περιφέρειας Ile-de-France και στο εξωτερικό, η Régie autonome des transports parisiens δύναται ομοίως, μέσω θυγατρικών, να κατασκευάζει, να διαχειρίζεται και να εκμεταλλεύεται δίκτυα και γραμμές δημόσιων επιβατικών μεταφορών, στο πλαίσιο του αμοιβαίου σεβασμού των κανόνων ανταγωνισμού. Οι θυγατρικές αυτές έχουν καθεστώς ανώνυμης εταιρείας. Τελούν υπό αυτόνομη χρηματοοικονομική διαχείριση στο πλαίσιο των στόχων του ομίλου και δεν δύνανται να επωφελούνται επιχορηγήσεων από το κράτος, το συνδικάτο μεταφορών της περιφέρειας Ile-de-France και από λοιπούς δημόσιους οργανισμούς για σκοπούς λειτουργίας και επένδυσης στις μεταφορές στην περιφέρεια Ile-de-France.»

⁽⁶⁾ Στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης της RATP καθορίζονται οι αρχές κατηγοριοποίησης των μισθωτών καθώς και οι διατάξεις που σχετίζονται με ορισμένες καταστάσεις, οι σημαντικότερες εκ των οποίων είναι:

- η παύση καθηκόντων βάσει τις οποίας καθορίζονται οι κανόνες που ισχύουν σε περίπτωση παραίτησης, απόλυσης ή ανάκλησης,
- οι άδειες (ετήσια άδεια, ειδική άδεια για οικογενειακούς λόγους κ.λπ.),
- οι λεπτομέρειες σχετικά με τις προαγωγές.

Πριν από τη μεταρρύθμιση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος, ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης του προσωπικού της RATP προέβλεπε ομοίως στο άρθρο 51 τους όρους συνταξιοδότησης με βάση τον κανονισμό για τις συντάξεις. Ο τελευταίος καταργήθηκε την 1η Ιουλίου 2008 (άρθρο 52 του διατάγματος 2008-637 της 30ής Ιουνίου 2008).

⁽⁷⁾ Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας, 10 Ιανουαρίου 1959.

⁽⁸⁾ ΕΕ L 315 της 3.12.2007, σ. 1.

⁽⁹⁾ Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας, 24 Σεπτεμβρίου 1959.

- (18) Μέχρι τις 15 Ιανουαρίου 2008, οι βασικές ιδιαιτερότητες του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των υπαλλήλων της RATP σε σχέση με τα καθεστώτα που διέπονται από το κοινό δίκαιο αφορούσαν τον τρόπο υπολογισμού και εκκαθάρισης των συντάξεων.
- (19) Σε ό,τι αφορά τις δύο αυτές παραμέτρους, τα συνταξιοδοτικά καθεστώτα που διέπονται από το κοινό δίκαιο προβλέπουν ότι το ποσό της σύνταξης υπολογίζεται βάσει του μέσου μισθού του συνόλου ή μέρους του επαγγελματικού βίου. Το ποσό της σύνταξης αποτελεί επίσης συνάρτηση της διάρκειας της ασφάλισης ή της ηλικίας, και μειώνεται ή αυξάνεται όταν δεν επιτυγχάνονται ή υπερβαίνονται τα καθορισμένα όρια ασφάλισης ή ηλικίας. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο του γενικού καθεστώτος η σύνταξη υπολογίζεται βάσει του μέσου μισθού (περιλαμβανομένων των επιμοσθίων) των 25 καλύτερα αμειβόμενων ετών του επαγγελματικού βίου (μέχρι του ορίου ενός ανώτατου ετήσιου μισθού) ως ποσοστό 50 % επί του μισθού αυτού (πλήρης απολαβή) εφόσον ο ασφαλισμένος δικαιολογεί τουλάχιστον 40 έτη ασφάλισης.
- (20) Αντιθέτως, το συνταξιοδοτικό καθεστώς της RATP προβλέπει ότι οι υπάλληλοι που καλύπτονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης δικαιούνται για κάθε έτος ασφάλισης το 2 % του βασικού μισθού που ελήφθη χωρίς τα επιμίσθια κατά τους έξι τελευταίους μήνες δραστηριότητας μέχρι του ορίου των 37,5 αναγνωρισμένων συντάξιμων ετών. Αυτό σημαίνει ότι ένας υπάλληλος της RATP λαμβάνει μετά από 37,5 έτη εργασίας σύνταξη που αντιστοιχεί στο 75 % του τελευταίου μισθού του, χωρίς τα επιμίσθια, ήτοι στο 64,5 % περίπου του τελευταίου μισθού του περιλαμβανομένων των επιμοσθίων.
- (21) Οι βασικές αρχές της μεταρρύθμισης που τέθηκε σε εφαρμογή με το νόμο της 21ης Αυγούστου 2003⁽¹⁰⁾ στο σύνολο σχεδόν των βασικών γαλλικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων επεκτάθηκαν και στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς της RATP με τα διατάγματα 2008-48 της 15ης Ιανουαρίου 2008⁽¹¹⁾, 2008-637 της 30ής Ιουνίου 2008⁽¹²⁾ και 2008-1514 της 30ής Δεκεμβρίου 2008⁽¹³⁾. Ένας από τους στόχους αυτής της μεταρρύθμισης είναι η εναρμόνιση των ειδικών καθεστώτων προς τους κανόνες κοινού δικαίου που διέπουν τα βασικά καθεστώτα των μισθωτών του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Σε ό,τι αφορά το ειδικό καθεστώς της RATP, η απαιτούμενη διάρκεια εισφορών για την πλήρη απολαβή συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων αυξάνεται κλιμακωτά κατά τρόπο ώστε να αντιστοιχεί σε 40 αναγνωρισμένα συντάξιμα έτη μέχρι το 2012 και, ακολούθως, αυξάνεται με ρυθμό ενός τριμήνου την 1η Ιουλίου κάθε έτους έως ότου συμπληρωθεί η διάρκεια που απαιτείται υπό το γενικό καθεστώς και το καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων (κατ' αυτόν τον τρόπο τα 41 έτη εισφορών που υπό το γενικό καθεστώς και το καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων θα έχουν συμπληρωθεί μέχρι το 2012, υπό το ειδικό καθεστώς θα έχουν συμπληρωθεί μέχρι το 2016).
- (22) Το συνταξιοδοτικό καθεστώς των υπαλλήλων της RATP είναι ένα διανεμητικό σύστημα συντάξεων στο πλαίσιο του οποίου οι εισφορές ασφάλισης γήρατος που καταβάλλονται από τους ασφαλιζόμενους χρηματοδοτούν απευθείας τις συντάξεις⁽¹⁴⁾.
- (23) Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2005, η RATP όφειλε κατά νόμο να εκπληρώσει τις συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις του ειδικού καθεστώτος. Δυνάμει του άρθρου 20 του προαναφερθέντος νόμου του 1948, εναπόκειται στη RATP η διασφάλιση της χρηματοοικονομικής ισορροπίας του ειδικού συνταξιοδοτικού της καθεστώτος.
- (24) Η διαχείριση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος διασφαλιζόταν από την υπηρεσία συντάξεων της RATP, η οποία υπαγόταν στο νομικό πρόσωπο της RATP. Η υπηρεσία αυτή λάμβανε τις εισφορές των ενεργών υπαλλήλων της RATP και της ίδιας της RATP ως εργοδότη και χορηγούσε συντάξεις στους δικαιούχους του καθεστώτος. Τα ποσοστά των συνταξιοδοτικών εισφορών (εισφορά μισθωτού κατά ποσοστό 7,85 % και εργοδοτική εισφορά κατά ποσοστό 15,34 %) ήταν κατώτερα από τα ποσοστά εισφορών δυνάμει του κοινού δικαίου (εισφορά μισθωτού κατά ποσοστό 12 % και εργοδοτική εισφορά κατά ποσοστό 18 %).
- (25) Για πολλά χρόνια, το συνταξιοδοτικό καθεστώς της RATP κατέγραφε διαρθρωτικό έλλειμμα για λόγους που σχετίζονται με τη δημογραφική δυσαναλογία μεταξύ ενεργού πληθυσμού και συνταξιούχων, με τα πλεονεκτήματά του έναντι του γενικού καθεστώτος και, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2005, με την τυποποίηση των ποσοστών των συνταξιοδοτικών εισφορών. Τα διαδοχικά ελλείμματα του συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP καλύφθηκαν από το κράτος το οποίο παρενέβη βάσει του άρθρου 2 της διάταξης της 7ης Ιανουαρίου 1959 και του διατάγματος της 7ης Ιανουαρίου 1959 που προαναφέρθηκαν.
- (26) Στις 29 Ιουνίου 2006, η Γαλλία κοινοποίησε τη μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης του συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP. Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, η μεταρρύθμιση αυτή εντάσσεται στην εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου των αστικών μεταφορών της περιφέρειας Ile-de-France κατά τα τελευταία δέκα χρόνια, καθώς και στην προετοιμασία για την ελευθέρωση της αγοράς αστικών μεταφορών.
- (27) Η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση πραγματοποιήθηκε σε δύο στάδια.
- (10) Νόμος 2003-775 της 21ης Αυγούστου 2003 για τη μεταρρύθμιση των συντάξεων.
- (11) Διάταγμα 2008-48 της 15ης Ιανουαρίου 2008 σχετικά με το ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του προσωπικού της Régie autonome des transports parisiens.
- (12) Διάταγμα 2008-637 της 30ής Ιουνίου 2008 σχετικά με τη ρύθμιση των συντάξεων του προσωπικού της Régie autonome des transports parisiens.
- (13) Διάταγμα 2008-1514 της 30ής Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με ορισμένα ειδικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και με το συμπληρωματικό συνταξιοδοτικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης υπέρ των μη μόνιμων υπαλλήλων του δημοσίου και των δημοσίων οργανισμών.
- (14) Η χρηματοδότηση ενός διανεμητικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος εδράζεται στην ισχυρή αλληλεγγύη μεταξύ γενεών. Η χρηματοοικονομική του ισορροπία εξαρτάται από τη σχέση μεταξύ του αριθμού των εισφερόντων και του αριθμού των συνταξιοδοτούμενων. Ο ρυθμός αύξησης των εισοδημάτων και το ποσοστό αύξησης του ενεργού απασχολούμενου πληθυσμού αποτελούν συνεπώς τους δύο βασικούς παράγοντες εξέλιξης.

5.1. ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΗΣ RATP ΤΗΝ 1η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2006

- (28) Δυνάμει του πρώτου άρθρου του διατάγματος 2005-1635 της 26ης Δεκεμβρίου 2005⁽¹⁵⁾ την 1η Ιανουαρίου 2006 συστάθηκε ταμείο συντάξεων για το προσωπικό της RATP (εφεξής «CRP-RATP»).
- (29) Το CRP-RATP έχει καθεστώς οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης ιδιωτικού δικαίου, διαθέτει νομική προσωπικότητα και νομική και οικονομική αυτονομία έναντι της RATP. Δυνάμει του άρθρου L711-1 του κώδικα κοινωνικής ασφάλισης, το ταμείο CRP-RATP διαθέτει όλες τις αρμοδιότητες που καθορίζονται στο άρθρο L111-1 του εν λόγω κώδικα το οποίο αναφέρει, ιδίως, ότι ο οργανισμός κοινωνικής ασφάλισης βασίζεται στην αρχή της εθνικής αλληλεγγύης. Διέπεται από τους κανόνες του κώδικα κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται σε όλα τα αυτόνομα ταμεία συντάξεων και υπόκειται στον έλεγχο των αρμόδιων κρατικών αρχών που εκπροσωπούνται από κυβερνητικούς επιτετραμένους.
- (30) Την ημέρα της σύστασής του, το CRP-RATP κατέστη αντί της RATP ο μοναδικός νόμιμος οφειλέτης για την πληρωμή των συντάξεων των εργαζομένων που καλύπτονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης.
- (31) Με την ιδιότητά του αυτή, το CRP-RATP λαμβάνει από την 1η Ιανουαρίου 2006 μια εξοφλητική εισφορά από την RATP, η οποία αντιστοιχεί στις εισφορές των υπαλλήλων που υπάγονται στο ειδικό καθεστώς και στην εργοδοτική εισφορά της RATP. Από την ίδια ημερομηνία, το επίπεδο των εισφορών αυτών αυξήθηκε στο επίπεδο των εισφορών κοινού δικαίου⁽¹⁶⁾. Εκτός από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, το CRP-RATP λαμβάνει από το κράτος μια εισφορά για την ισοσκελίση των λογαριασμών του. Η εξισορροπητική αυτή εισφορά χρηματοδοτεί τόσο το δημογραφικό έλλειμμα του ειδικού καθεστώτος όσο και τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα υπό το καθεστώς αυτό. Το 2006 και 2007 το κράτος κατέβαλε επιχορήγηση ισοσκελίσης ύψους 390,11 και 414 εκατ. ευρώ αντιστοίχως.

5.2. Η ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΗΣ RATP ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΚΟΙΝΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

- (32) Το άρθρο 18 του προαναφερθέντος διατάγματος 2005-1635 της 26ης Δεκεμβρίου 2005 προβλέπει τη δυνατότητα

⁽¹⁵⁾ Διάταγμα 2005-1635 της 26ης Δεκεμβρίου 2005 σχετικά με το ταμείο συντάξεων του προσωπικού της Régie autonome des transports parisiens

⁽¹⁶⁾ Διάταγμα 2005-1638 της 26ης Δεκεμβρίου 2005 για τον καθορισμό των ποσοστών των εισφορών που οφείλονται στο ταμείο συντάξεων του προσωπικού της Régie autonome des transports parisiens.

χρηματοοικονομικής υπαγωγής, εκ μέρους του CRP-RATP, μέρους των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων του ειδικού καθεστώτος των υπαλλήλων της RATP στα καθεστώτα κοινού δικαίου [CNAV⁽¹⁷⁾ και ARGIC⁽¹⁸⁾]/ARRCO⁽¹⁹⁾]⁽²⁰⁾. Πρόκειται δηλαδή στην ουσία για μια μεταβίβαση των συνταξιοδοτικών δραστηριοτήτων του CRP-RATP στα καθεστώτα κοινού δικαίου (εφεξής «καθεστώτα υποδοχής»).

- (33) Η υπαγωγή μέρους των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων του ειδικού καθεστώτος της RATP στα καθεστώτα κοινού δικαίου στοχεύει στην ενεργοποίηση του μηχανισμού αλληλεγγύης μεταξύ γενεών και επαγγελματιών επί μιας σημαντικά διευρυμένης δημογραφικής βάσης και, γενικότερα, στη διασφάλιση της βιωσιμότητας της χρηματοδότησης των καθεστώτων υποχρεωτικής συνταξιοδότησης τα οποία χρηματοδοτούνται σε διανεμητική βάση.
- (34) Δυνάμει του άρθρου L222-6 του κώδικα κοινωνικής ασφάλισης, η υπαγωγή ενός ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος ή οποιουδήποτε άλλου συνταξιοδοτικού καθεστώτος στα καθεστώτα κοινού δικαίου είναι εφικτή για το τμήμα των παροχών των ειδικών καθεστώτων που είναι ισοδύναμο προς τις παροχές ασφάλισης γήρατος των οποίων απολαύουν οι μισθωτοί που υπάγονται στο γενικό καθεστώς.
- (35) Στο πλαίσιο των διανεμητικών συνταξιοδοτικών συστημάτων, υπαγωγή στο καθεστώς υποδοχής προγενέστερων δικαιωμάτων που αποκτήθηκαν σε άλλο καθεστώς (και κατ' επέκταση με άλλα κριτήρια) πραγματοποιείται μέσω υπολογισμού των δικαιωμάτων που αποκτήθηκαν βάσει των κανόνων του καθεστώτος υποδοχής θεωρώντας πως οι δικαιούχοι (συνταξιούχοι, ενεργοί και διαγραμμένοι) είχαν ολοκληρώσει τον επαγγελματικό τους βίο στο πλαίσιο του συστήματος υποδοχής.

⁽¹⁷⁾ CNAV: Εθνικό Ταμείο Ασφάλισης Γήρατος.

⁽¹⁸⁾ AGIRC: Γενική Ένωση Ιδρυμάτων Συντάξεων Στελεχών.

⁽¹⁹⁾ ARRCO: Ένωση για το Συμπληρωματικό Καθεστώς των Μισθωτών.

⁽²⁰⁾ Η χρηματοοικονομική υπαγωγή διατηρεί το ειδικό καθεστώς και τους κανόνες του ως έχουν. Ο επιζητούμενος στόχος είναι η αποδέσμευση των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων από τα λογιστικά αποθέματα των επιχειρήσεων που επηρεάζονται από την υπαγωγή. Η υπαγωγή, σε αντίθεση με τη συγχώνευση, αποκλείει κάθε απευθείας σχέση μεταξύ των καθεστώτων κοινού δικαίου και των επιχειρήσεων, των μισθωτών και των συνταξιούχων του υπαχθέντος ομίλου. Μέσω της δημιουργίας μιας «διαχωριστικής» δομής μεταξύ αφενός των επιχειρήσεων και των μισθωτών του υπαχθέντος τομέα και, αφετέρου, των καθεστώτων κοινού δικαίου, η υπαγωγή διαμορφώνει συνολικές χρηματοπιστωτικές ροές βάσει «εικονικών» συναλλαγών, στο βαθμό που οι υπάλληλοι δεν έχουν καμία άμεση νομική ή διοικητική σχέση με τα ιδρύματα του καθεστώτος υποδοχής και στο βαθμό που ο καθορισμός των συνταξιοδοτικών τους δικαιωμάτων και η επανεκτίμηση των υπό εκκαθάριση συντάξεων εξακολουθούν να υπόκεινται αποκλειστικά και μόνο στους κανόνες του ειδικού καθεστώτος.

- (36) Εν προκειμένω, οι γαλλικές αρχές υπολόγισαν τα βασικά δικαιώματα, ήτοι τα δικαιώματα που αντιστοιχούν στις συνταξιοδοτικές παροχές που υπολογίστηκαν σύμφωνα με τους κανόνες των καθεστώτων υποδοχής και τα οποία υπάγονται στα εν λόγω καθεστώτα⁽²¹⁾. Μόνο τα βασικά αυτά δικαιώματα που καθορίζονται κατ' αυτόν τον τρόπο μπορούν να υπάγονται στα καθεστώτα υποδοχής.
- (37) Το άρθρο 222-6 του κώδικα κοινωνικής ασφάλισης προβλέπει εξάλλου ότι η υπαγωγή ενός ειδικού καθεστώτος πρέπει να συμμορφώνεται προς την αρχή της αυστηρής χρηματοοικονομικής ουδετερότητας της διαδικασίας για τους υπαγόμενους στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του καθεστώτος υποδοχής. Με άλλα λόγια, η χρηματοοικονομική υπαγωγή ενός ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος στα καθεστώτα κοινού δικαίου δεν μπορεί επ' ουδενί να υποβαθμίζει τη χρηματοοικονομική κατάσταση των καθεστώτων υποδοχής.
- (38) Στο στάδιο αυτό πραγματοποιείται στάθμιση για τον προσδιορισμό του ποσοστού των προγενέστερων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται κατά την υπαγωγή, ούτως ώστε να τηρείται αυστηρώς η προαναφερθείσα αρχή της χρηματοοικονομικής ουδετερότητας. Θεωρητικά, μέσω της στάθμισης συγκρίνεται η σχέση των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων του υπαχθέντος καθεστώτος με τη σχέση των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων του καθεστώτος υποδοχής⁽²²⁾. Συνεπώς, το καθεστώς υποδοχής προσδιορίζει το ποσοστό υπαγωγής των αποκατασταθέντων προγενέστερων δικαιωμάτων που διασφαλίζει την εξίσωση των σχέσεων συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων: για το συγκεκριμένο ποσοστό αναγνώρισης, τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα συνυπολογίζονται «δωρεάν» στο καθεστώς υποδοχής.
- (39) Εάν το καθεστώς υποδοχής αναγνωρίζει ποσοστό των αποκατασταθέντων κεκτημένων δικαιωμάτων μικρότερο του 100 %, το καθεστώς υποδοχής μπορεί να προτείνει στο υπαχθέν καθεστώς την αναγνώριση του 100 % των δικαιωμάτων μέσω της καταβολής μιας εισφοράς για τη διατήρηση των δικαιωμάτων (ή αντισταθμιστικού ποσού).
- (40) Η μέθοδος υπολογισμού των αντισταθμιστικών ποσών έχει ως στόχο τη διατήρηση της εκτιμώμενης πρότερης κατάστασης του καθεστώτος υποδοχής. Εάν η στάθμιση πραγματοποιείται βάσει πρόβλεψης, το αντισταθμιστικό ποσό ισούται με την τρέχουσα καθαρή αξία των ετήσιων δικαιωμάτων εισόδου στο καθεστώς. Το ετήσιο δικαίωμα εισόδου είναι εκείνο το οποίο, για τα συμπληρωματικά δικαιώματα (δηλαδή όσα δεν υπάγονται δωρεάν) που συνυπολογίζονται στο σύστημα υποδοχής, εξισώνει ετησίως τις σχέσεις συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων μεταξύ του υπαχθέντος καθεστώτος και του καθεστώτος υποδοχής.
- (41) Εάν η χρηματοοικονομική κατάσταση του καθεστώτος υποδοχής είναι διαρθρωτικά ελλειμματική, η μέθοδος υπολογισμού δεν πρέπει να επιτείνει αυτήν την τάση ανισορροπίας, ούτε να τη μετριάζει απαιτώντας από το υπαγόμενο καθεστώς μια τεχνική ισορροπία βάσει πρόβλεψης.
- (42) Στην προκειμένη περίπτωση, δεδομένου ότι η δημογραφική δομή της RATP υπολείπεται της δημογραφικής δομής της μέσης γαλλικής επιχείρησης που υπάγεται στα συνταξιοδοτικά καθεστώτα κοινού δικαίου, η πλήρης υπαγωγή των βασικών δικαιωμάτων του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των υπαλλήλων της RATP στα καθεστώτα κοινού δικαίου προϋποθέτει την καταβολή στα καθεστώτα υποδοχής αντισταθμιστικών ποσών, δηλαδή έκτακτων κατ' αποκοπή εξοφλητικών εισφορών.
- (43) Οι γαλλικές αρχές έχουν παραθέσει αναλυτικά τις μεθόδους υπολογισμού των αντισταθμιστικών ποσών. Οι υπολογισμοί πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις τιμές των παραμέτρων που ισχύουν κατά την εφαρμογή. Αυτές οι παράμετροι είναι:
- οι συντελεστές εισφορών και οι βάσεις για τον υπολογισμό της αύξησης των αποθεματικών κεφαλαίων των συμπληρωματικών καθεστώτων·
 - τα προεξοφλητικά επιτόκια και ενδεχομένως ο πίνακας θνησιμότητας, που κυμαίνονται ανάλογα με τις οικονομικές συνθήκες.
- (44) Οι γαλλικές αρχές εκτιμούν σε αυτό το στάδιο ότι τα αντισταθμιστικά ποσά που πρέπει να καταβληθούν είναι τα ακόλουθα:
- το αντισταθμιστικό ποσό ύψους περίπου [400 έως 800] εκατ. ευρώ (*) προς το εθνικό ταμείο ασφάλισης γήρατος (CNAV) που διαχειρίζεται το γενικό καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης·
 - τα αντισταθμιστικά ποσά, ύψους περίπου [80 έως 300] εκατ. ευρώ, προς τα συμπληρωματικά καθεστώτα κοινού δικαίου AGIRC-ARRCO, υπό μορφή συμμετοχής στα τεχνικά τους αποθέματα.
- (45) Η γαλλική κυβέρνηση προτίθεται να αναλάβει, αντικαθιστώντας το CRP-RATP, την καταβολή των αντισταθμιστικών αυτών ποσών στα καθεστώτα κοινού δικαίου προκειμένου να διασφαλιστεί η χρηματοοικονομική ουδετερότητα της υπαγωγής του ειδικού καθεστώτος της RATP στα συγκεκριμένα καθεστώτα υποδοχής.

(21) Τα δικαιώματα στο πλαίσιο του ειδικού καθεστώτος ή τα «ειδικά» δικαιώματα αντιστοιχούν, ήδη από τη στιγμή που στοιχειοθετούνται, στη διαφορά ανάμεσα στα κεκτημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα στο πλαίσιο του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP και στο ποσοστό που αντιστοιχεί στις παροχές του κοινού δικαίου ή στα βασικά δικαιώματα. Τα «ειδικά» δικαιώματα στο πλαίσιο του ειδικού καθεστώτος της RATP αποτελούν, επομένως, συνταξιοδοτικά δικαιώματα που υπερβαίνουν τα δικαιώματα που παρέχονται συνήθως από τα καθεστώτα κοινού δικαίου. Τα δικαιώματα στο πλαίσιο του ειδικού καθεστώτος, τα οποία τείνουν να καταργηθούν προοδευτικά στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης των ειδικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων (βλέπε αιτιολογική σκέψη 21 της παρούσας απόφασης) θα συνεχίσουν να καταβάλλονται από το CRP-RATP.

(22) Οι αποκλίσεις μεταξύ των σχέσεων συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων των δύο καθεστώτων αποτελούν συνάρτηση αφενός των διαφορών στο επίπεδο και στη διάρθρωση των αποδοχών (που επηρεάζουν τις συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις) και αφετέρου των δημογραφικών διαφορών (για παράδειγμα μια αναλογικά πιο περιορισμένη βάση συνεισφερόντων που επηρεάζει το ύψος των εισφορών).

(*) Πληροφορία που καλύπτεται από το επαγγελματικό απόρρητο.

Βασικά δικαιώματα που θεμελιώθηκαν μετά την υπαγωγή

- (46) Σε ό,τι αφορά τα βασικά δικαιώματα που θεμελιώθηκαν μετά την υπαγωγή, προβλέπεται ότι η RATP και οι υπάλληλοί της θα καταβάλουν τις συνταξιοδοτικές εισφορές κοινού δικαίου στο πλαίσιο του γενικού καθεστώτος και των συμπληρωματικών καθεστώτων.

6. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

- (47) Στην απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία, η Επιτροπή εξέφρασε τις αμφιβολίες της σχετικά με το συμβιβασμό της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης με την κοινή αγορά. Η Επιτροπή ανέφερε πως στόχος της διαδικασίας ήταν να εξακριβώσει κατά πόσον η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση συνιστούσε ενίσχυση προς τη RATP.
- (48) Αρχικά, η Επιτροπή εξέτασε τη στενή σχέση μεταξύ της σύστασης του ταμείου CRP-RATP και της διαδικασίας υπαγωγής στα καθεστώτα κοινού δικαίου και θεώρησε σκόπιμο να ελέγξει κατά πόσον η υπαγωγή των βασικών δικαιωμάτων συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ της RATP.
- (49) Στη συνέχεια, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες ως προς το ότι η κρατική χρηματοδότηση των ειδικών δικαιωμάτων του συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP δεν συνιστά κρατική ενίσχυση και, ανάλογα με την περίπτωση, ως προς το ότι η χρηματοδότηση αυτή είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά.
- (50) Τέλος, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με την αναγκαιότητα της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης και την αναλογικότητά της ως προς το κοινό συμφέρον. Σε ό,τι αφορά την αναγκαιότητα της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης, η Επιτροπή εξέτασε την ουσία και την αποτελεσματικότητα της ελευθέρωσης της αγοράς μαζικών μεταφορών στην περιφέρεια του Παρισιού, καθώς και το κατά πόσον αυτή εξάλειψε τα ενδογενή στοιχεία της νομικής και πραγματικής κατάστασης της RATP τα οποία θα μπορούσαν να παρακωλύσουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Η Επιτροπή εξέφρασε ομοίως αμφιβολίες σχετικά με την αναλογικότητα της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης, κυρίως επειδή η μεταρρύθμιση θα αφορά και τις ειδικές υποχρεώσεις συνταξιοδότησης υπαλλήλων που θα προσληφθούν μετά την πραγματοποίησή της.
- (51) Στην απόφασή της με ημερομηνία 10 Οκτωβρίου 2007, η Επιτροπή κατέληξε ότι η κρατική χρηματοδότηση του ελλείμματος του συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP για την περίοδο 1995–2005 συνιστά υφιστάμενη κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο β) σημείο iii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ⁽²³⁾ (βλέπε αιτιολογική σκέψη 15 της παρούσας απόφασης).
- (52) Η Επιτροπή έκρινε επίσης ότι το άρθρο 87 της συνθήκης ΕΚ δεν ισχύει για το CRP-RATP διότι το CRP-RATP δεν είναι επιχείρηση (αιτιολογική σκέψη 67 της εν λόγω απόφασης).
- (53) Τέλος, η Επιτροπή εκτιμά ότι η εγγύηση που χορηγήθηκε από το γαλλικό κράτος στους δικαιούχους στο πλαίσιο του

ειδικού καθεστώτος ευνοεί απευθείας τους υπαλλήλους της RATP και όχι την ίδια την RATP και ότι δεν συνιστά, ως εκ τούτου, οικονομικό πλεονέκτημα προς όφελος επιχείρησης (αιτιολογική σκέψη 70 της εν λόγω απόφασης).

7. ΣΧΟΛΙΑ ΤΩΝ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΤΟΠΙΝ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Εισαγωγική παρατήρηση

- (54) Στην επιστολή τους με ημερομηνία 22 Ιανουαρίου 2008, οι γαλλικές αρχές υπενθυμίζουν ότι, κατά την άποψή τους, η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση θεσμοθετεί μια ενίσχυση προς φυσικά πρόσωπα και όχι προς την επιχείρηση RATP και ότι δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ της RATP. Επιπλέον, ακόμη και αν ο πραγματικός αποδέκτης της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης είναι η RATP, οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι η εν λόγω μεταρρύθμιση δεν μπορεί να επηρεάσει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, ούτε να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, εφόσον η RATP δραστηριοποιείται μόνο σε μία αγορά, στην αγορά μαζικών αστικών μεταφορών στην περιφέρεια Ile-de-France η οποία δεν είναι ακόμη ανοιχτή στον ανταγωνισμό, και εφόσον η μεταρρύθμιση δεν έχει καμία επίπτωση στις δραστηριότητες των θυγατρικών της RATP ή στις αγορές στις οποίες αυτές δραστηριοποιούνται.

Σχετικά με την υπαγωγή των βασικών δικαιωμάτων

- (55) Οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι, απουσία πλεονεκτήματος υπέρ της RATP, η υπαγωγή του ταμείου CRP-RATP στο γενικό καθεστώς δεν περιλαμβάνει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης προς όφελος της RATP.
- (56) Εν πρώτοις, οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι, όπως επεσήμανε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 69 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, «το δεύτερο στάδιο της μεταρρύθμισης, ήτοι η καταβολή των αντισταθμιστικών ποσών και η μεταβίβαση της χρηματοδότησης των βασικών δικαιωμάτων από το CRP-RATP στο καθεστώς CNAV και στο καθεστώς AGIRC-ARRCO, δεν επηρεάζει την οικονομική κατάσταση της RATP».
- (57) Επίσης, οι γαλλικές αρχές θεωρούν πως οι υποχρεώσεις της RATP για τα βασικά δικαιώματα δεν συνιστούσαν δαπάνες που θα μπορούσαν υπό κανονικές συνθήκες να επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό της κατά την έννοια της κοινοτικής νομολογίας. Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, οι οικονομικοί πόροι των γαλλικών επιχειρήσεων επιβαρύνονται συνήθως από τις εξοφλητικές εισφορές στα συνταξιοδοτικά ταμεία κοινού δικαίου, αλλά όχι από τη συνταξιοδοτική υποχρέωση έναντι των ενεργών και συνταξιοδοτημένων υπαλλήλων, όπως στην περίπτωση της RATP η οποία διατηρούσε στους κόλπους της μέχρι την κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση την υπηρέσια συντάξεων. Συνεπώς, η υπαγωγή του CRP-RATP στο γενικό καθεστώς και η κρατική εισφορά των αντισταθμιστικών ποσών στο γενικό καθεστώς, αφής στιγμής συνοδεύονται από την καταβολή εξοφλητικής εισφοράς ίδιου ύψους με τις εισφορές του κοινού δικαίου, δεν συνεπάγονται για τη RATP αποφυγή της χρηματοδότησης μιας υποχρέωσης που κανονικά βαρύνει τον προϋπολογισμό της επιχείρησης.

(23) ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

(58) Τέλος, οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι στο πλαίσιο του ειδικού καθεστώτος που επιβλήθηκε από το κράτος κατά τη σύσταση της RATP το 1948 δεν θα ήταν λογικό να επιβαρύνεται η επιχείρηση με τα ποσά αντιστάθμισης λόγω της υπαγωγής του CRP-RATP στο γενικό καθεστώς.

Σχετικά με τη χρηματοδότηση των ειδικών δικαιωμάτων

(59) Κατά πρώτον, οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι η νομολογία βάσει της οποίας οι δαπάνες μιας συλλογικής σύμβασης συνιστούν από τη φύση τους δαπάνες που καταλογίζονται στον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης, είτε η επιχείρηση προσχώρησε εθελοντικά στη συλλογική σύμβαση είτε η σύμβαση επεκτάθηκε στην επιχείρηση διά της νομοθετικής οδού⁽²⁴⁾, δεν ισχύει στη συγκεκριμένη περίπτωση καθώς το συνταξιοδοτικό καθεστώς των υπαλλήλων της RATP δεν απορρέει από συλλογική σύμβαση.

(60) Κατά δεύτερον, οι γαλλικές αρχές θεωρούν ότι η ύπαρξη ειδικών δικαιωμάτων ουδώς συνιστά πλεονέκτημα υπέρ της RATP. Το γεγονός ότι η RATP εξακολουθεί να προσλαμβάνει υπαλλήλους οι οποίοι καλύπτονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης και απολαμβάνουν ειδικά δικαιώματα δεν είναι ενδεικτικό του ότι η ύπαρξη ειδικών δικαιωμάτων συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα υπέρ της RATP.

(61) Κατά τρίτον, οι γαλλικές αρχές υποστηρίζουν ότι η δημόσια χρηματοδότηση των ειδικών δικαιωμάτων συνιστά αποκλειστικά και μόνο αποζημίωση για τις αφύσικες δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνθηκε η RATP. Οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι το συμπέρασμα σύμφωνα με το οποίο η χρηματοδότηση των ειδικών συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων δεν συνιστά κρατική ενίσχυση συνάγεται βάσει αρχών που απορρέουν από την κοινοτική νομολογία από ιδρύσεως της Κοινότητας, με πιο πρόσφατα χαρακτηριστικά παραδείγματα τις αποφάσεις *Combust*⁽²⁵⁾ και *Enirisorse*⁽²⁶⁾.

Σχετικά με το συμβιβασμό της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης με την κοινή αγορά

(62) Στην περίπτωση που η Επιτροπή θα εκτιμούσε ότι η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, οι γαλλικές αρχές θεωρούν πως η εν λόγω μεταρρύθμιση είναι σε κάθε περίπτωση συμβιβασίμη με την κοινή αγορά.

(63) Οι γαλλικές αρχές εμμένουν στη θέση τους ότι η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση είναι συμβιβασίμη με τη θεωρία του λανθάνοντος κόστους και ότι ευνοεί τον ανταγωνισμό.

(64) Επίσης, οι γαλλικές αρχές θεωρούν ότι η νέα χρηματοδότηση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων από το 2006 είναι απαραίτητη και αναλογική για την επίτευξη της ανταγωνιστικής λειτουργίας της αγοράς.

(65) Οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση είναι απαραίτητη διότι αποτελεί προαπαιτούμενο για την ελευθέρωση της αγοράς του τομέα των αστικών μεταφορών στην περιφέρεια Ile-de-France, η οποία προβλέπεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1370/2007. Θα καταστήσει εφικτή αφενός την αποφυγή των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων εκμετάλλευσης και, αφετέρου, την οριστική άρση του εμποδίου εισόδου στην αγορά που έχετε ο τρόπος χρηματοδότησης των συντάξεων της RATP.

(66) Όσον αφορά την αναλογικότητα της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης, οι γαλλικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή με επιστολή της 23ης Απριλίου 2008 σχετικά με τη μεταρρύθμιση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP που πραγματοποιήθηκε από τη γαλλική κυβέρνηση με σκοπό την εναρμόνιση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP με τους κανόνες του κοινού δικαίου.

8. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΠΙΝ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

(67) Με επιστολή της 13ης Φεβρουαρίου 2008, το σωματείο SUD της RATP εξέφρασε την αντίθεσή του στο σχέδιο που κοινοποιήθηκε από τις γαλλικές αρχές ως προς το ότι μοναδικός σκοπός του ήταν να μετατρέψει τη RATP σε μεγάλο διεθνή κερδοσκοπικό όμιλο. Στην επιστολή αυτή, το σωματείο SUD της RATP επέστησε την προσοχή της Επιτροπής στο γεγονός ότι, σύμφωνα με το σωματείο, οι υπάλληλοι της RATP δεν έχουν καθεστώς μισθωτών ιδιωτικού δικαίου υποκείμενων στον εργατικό κώδικα.

(68) Το σωματείο SUD της RATP επιβεβαιώνει επίσης ότι η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP θα έπρεπε να είχε πραγματοποιηθεί από μια μεικτική επιτροπή ίσης εκπροσώπησης δεδομένου ότι το καθεστώς απορρέει από τη συλλογική διαπραγμάτευση μεταξύ κοινωνικών εταίρων.

9. ΣΧΟΛΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

(69) Σε ό,τι αφορά το νομικό καθεστώς των υπαλλήλων της RATP, οι γαλλικές αρχές διευκρινίζουν σε επιστολή της 3ης Απριλίου 2008 ότι οι διατάξεις του εργατικού κώδικα ισχύουν για τους υπαλλήλους της RATP που καλύπτονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης, εκτός εάν ο εργατικός κώδικας ή η νομολογία αποκλείουν ρητώς την ισχύ αυτών των διατάξεων για τους υπαλλήλους αυτούς. Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, η ύπαρξη των εξαιρέσεων αυτών δεν αρκεί για τον χαρακτηρισμό της σχέσης εργασίας των υπαλλήλων της RATP ως σχέσης δημοσίου δικαίου.

(70) Οι γαλλικές αρχές επισημαίνουν επίσης ότι το διάταγμα 60-1362 της 19ης Δεκεμβρίου 1960, το οποίο εκχωρεί στη μεικτική επιτροπή ίσης εκπροσώπησης της RATP αρμοδιότητες σε θέματα που αφορούν τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης του προσωπικού, δεν κάνει καμία μνεία στο συνταξιοδοτικό καθεστώς. Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, το συνταξιοδοτικό καθεστώς της RATP δεν απορρέει από τις συλλογικές συμβάσεις αλλά επιβλήθηκε στην RATP από το κράτος διά της διοικητικής οδού.

⁽²⁴⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1999, C-251/97, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. I-6639, σκέψη 40.

⁽²⁵⁾ Απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Μαρτίου 2004, *Danske Busvognmaend* κατά Επιτροπής, T-157/01, Συλλογή σ. II-917.

⁽²⁶⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Μαρτίου 2006, *Enirisorse SpA* κατά *SotaCRP-RATPbo SpA*, C-237/04, Συλλογή σ. I-2843.

10. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

- (71) Η παρούσα απόφαση αφορά το συμβιβασμό του νέου συστήματος χρηματοδότησης των συντάξεων με τους κοινωνικούς κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.
- (72) Στο πλαίσιο της διαδικασίας που κινήθηκε την 10η Οκτωβρίου 2007 και βάσει, ιδίως, των σχολίων των γαλλικών αρχών, η Επιτροπή προσδιόρισε τους τρόπους εφαρμογής της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης και εντόπισε τρία μέτρα που ενδέχεται να περιλαμβάνουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.
- (73) Κατά πρώτον, το CRP-RATP κατέστη την 1η Ιανουαρίου 2006 ο μοναδικός νόμιμος οφειλέτης των συντάξεων των υπαλλήλων που καλύπτονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης, αντικαθιστώντας τη RATP.
- (74) Κατά δεύτερον, από την 1η Ιανουαρίου 2006, το κράτος καταβάλλει στο CRP-RATP μια επιδότηση για την ισοσκέλιση των λογαριασμών του. Η δημόσια αυτή επιδότηση καλύπτει το δημογραφικό έλλειμμα και τις πρόσθετες δαπάνες του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP.
- (75) Κατά τρίτον, η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση προβλέπει για το CRP-RATP τη δυνατότητα να υπαγάγει τα βασικά συνταξιοδοτικά δικαιώματα του ειδικού καθεστώτος στα καθεστώτα κοινού δικαίου. Το κράτος θα αναλάβει, αντί του ταμείου CRP-RATP, την καταβολή αντισταθμιστικών ποσών που προορίζονται για τη συμμόρφωση προς την αρχή της αυστηρής χρηματοοικονομικής ουδετερότητας της υπαγωγής.

11. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ: Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ CRP-RATP

- (76) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι το CRP-RATP κατέστη την 1η Ιανουαρίου 2006 ο μοναδικός νόμιμος οφειλέτης των συντάξεων των υπαλλήλων που καλύπτονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης, αντικαθιστώντας τη RATP. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ταυτοχρόνως η εισφορά που καταβάλλεται για τις συντάξεις από την RATP στο CRP-RATP κατέστη εξοφλητική.
- (77) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στο πλαίσιο του συστήματος που ίσχυε πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006, η RATP όφειλε κατά νόμο να εκπληρώσει τις συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις του ειδικού καθεστώτος. Ως εκ τούτου, το σύστημα χρηματοδότησης του ειδικού καθεστώτος των υπαλλήλων της RATP παρέκκλινε από το κοινό δίκαιο: η RATP εγγυόταν τη χρηματοοικονομική ισορροπία του εν λόγω καθεστώτος, ενώ η «εργοδοτική» εισφορά που καταβαλλόταν από τη RATP στο ειδικό καθεστώς δεν ήταν εξοφλητική.
- (78) Συνεπώς, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι το κύριο αποτέλεσμα των διατάξεων της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης ήταν να προσλάβει έναν εξοφλητικό χαρακτήρα η «εργοδοτική»

εισφορά που κατέβαλε η RATP για τις συντάξεις των υπαλλήλων της, γεγονός που απάλλαξε τη RATP από την υποχρέωσή της να διασφαλίζει την ισορροπία του ειδικού καθεστώτος. Με άλλα λόγια, η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση μεταβίβασε την ευθύνη για τη χρηματοοικονομική ισορροπία του ειδικού καθεστώτος από τη RATP στο CRP-RATP και, εντέλει, στο κράτος.

- (79) Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι, απουσία της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης, η υποχρέωση της RATP να διασφαλίζει τη χρηματοοικονομική ισορροπία του ειδικού καθεστώτος θα ισοδυναμούσε με ανάληψη υποχρέωσης από το κράτος η οποία θα καταχωριζόταν ως πρόβλεψη στους λογαριασμούς κατά τη μετάβαση στα πρότυπα ΔΠΧΠ (Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης), τα οποία ισχύουν για τη RATP από τις 30 Ιουνίου 2007⁽²⁷⁾.
- (80) Στο σημείο αυτό η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ζήτημα που τίθεται με τη σύσταση του CRP-RATP είναι πανομοιότυπο με την προβληματική που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων που υπάγονται στα Ταχυδρομεία⁽²⁸⁾. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θα εξακριβώσει κατά πόσον το επίμαχο μέτρο περιλαμβάνει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης υιοθετώντας τη διαδικασία που εφαρμόστηκε στην προαναφερθείσα απόφαση.

11.1. Η ΥΠΑΡΞΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (81) Κατά το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ «κρατικές ενισχύσεις ή ενισχύσεις κάθε είδους, οι οποίες με την προνομιακή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό και οι οποίες χορηγούνται από κρατικούς πόρους, είναι, στο μέτρο που αυτή η συνθήκη δεν ορίζει διαφορετικά, ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, εφόσον αλλοιώνουν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών».
- (82) Ο χαρακτηρισμός ενός εθνικού μέτρου ως κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ προϋποθέτει ότι πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι, ήτοι ότι: 1) το επίμαχο μέτρο παρέχει επιλεκτικό οικονομικό πλεονέκτημα, 2) το πλεονέκτημα αυτό χρηματοδοτείται με πόρους του κράτους, 3) το πλεονέκτημα αυτό νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και, τέλος, ότι 4) το πλεονέκτημα αυτό επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.
- (83) Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να εκτεθούν οι λόγοι για τους οποίους μπορεί να θεωρηθεί ότι το επίμαχο μέτρο πληροί σωρευτικά τους παραπάνω όρους και συνιστά, ως εκ τούτου, κρατική ενίσχυση υπέρ της RATP κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

⁽²⁷⁾ Σύμφωνα με την ενημερωτική έκθεση του γεροϋσιαστή M. Bertrand AUBAN, η οποία εκπονήθηκε εξ ονόματος της Επιτροπής Οικονομικών, Δημοσιονομικού Ελέγχου και Οικονομικών Λογαριασμών του Κράτους την 9η Ιουλίου 2008, αυτές οι αναλήψεις συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων ανέρχονται σε 21 δισ.

⁽²⁸⁾ Απόφαση 2008/204/ΕΚ της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2007 σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται από τη Γαλλία για τη μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων που υπάγονται στα Ταχυδρομεία (ΕΕ L 63 της 7.3.2008, σ. 16).

11.1.1. ΥΠΑΡΞΗ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ RATP

84. Προκειμένου να αξιολογηθεί εάν τα υπό εξέταση μέτρα περιλαμβάνουν στοιχεία κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να καθοριστεί εάν αυτά τα μέτρα αποφέρουν οικονομικό πλεονέκτημα στην RATP, από την άποψη ότι της επιτρέπουν να αποφύγει να επωμιστεί δαπάνες οι οποίες θα έπρεπε κανονικά να επιβαρύνουν τους ίδιους τους οικονομικούς πόρους της επιχείρησης και, ως εκ τούτου, εάν εμποδίζουν τις υφιστάμενες δυνάμεις της αγοράς να προκαλέσουν τις φυσικές επιπτώσεις τους ⁽²⁹⁾.

(85) Στο πλαίσιο αυτό, κατά πάγια νομολογία, μια συνήθης επιβάρυνση συνιστάται σε μια συνήθη δαπάνη εγγενή της καθημερινής διαχείρισης ή των συνήθων δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης ⁽³⁰⁾. Το Δικαστήριο έκρινε ότι μια ενίσχυση συνιστά ελάφρυνση από τις επιβαρύνσεις που βαρύνουν συνήθως τον προϋπολογισμό των επιχειρήσεων, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως ή της οικονομίας του συστήματος των επίμαχων επιβαρύνσεων, ενώ μια ειδική επιβάρυνση είναι, αντιθέτως, πρόσθετη επιβάρυνση ως προς τις συνήθεις αυτές επιβαρύνσεις ⁽³¹⁾.

(86) Υπό το φως της νομολογίας του Δικαστηρίου, και σύμφωνα με την εφαρμοζόμενη πρακτική της για τη λήψη αποφάσεων ⁽³²⁾, η Επιτροπή εκτιμά ότι ο χαρακτηρισμός των επιβαρύνσεων ως «συνήθων» ή «ειδικών» συνεπάγεται τον καθορισμό ενός πλαισίου αναφοράς ή συγκριτικού πλαισίου, με στόχο τον προσδιορισμό των επιχειρήσεων που τελούν, ως προς τον σκοπό που επιδιώκεται με το επίμαχο μέτρο, υπό συγκρίσιμη νομική και πραγματική κατάσταση.

(87) Από την άποψη αυτή, πρέπει να υπομνησθεί ότι για την εφαρμογή του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης είναι σκόπιμο να εξακριβώνεται εάν, στο πλαίσιο ενός δεδομένου νομικού καθεστώτος, ένα κρατικό μέτρο μπορεί να ευνοήσει «ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής» κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ έναντι άλλων επιχειρήσεων που τελούν, ως προς τον σκοπό που επιδιώκεται με το επίμαχο μέτρο, υπό συγκρίσιμη πραγματική και νομική κατάσταση.

(88) Πιο συγκεκριμένα, το Δικαστήριο υποδεικνύει ότι για την επιλογή του συστήματος αναφοράς ακολουθείται μια προ-

σέγγιση δύο βημάτων: αρχικά προσδιορίζεται το σύστημα επιβαρύνσεων που επηρεάζεται από το επίμαχο μέτρο και στη συνέχεια προσδιορίζεται το γενικό καθεστώς στο οποίο υπόκειται το συγκεκριμένο σύστημα επιβαρύνσεων.

(89) Σε περίπτωση που είναι εφικτός ο καθορισμός ενός εξωγενούς πλαισίου αναφοράς, σε σύγκριση με το οποίο θα μπορούσε να προσδιοριστεί η ύπαρξη «αφύσικων» επιβαρύνσεων, τότε το επίμαχο μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Στην αντίθετη περίπτωση, το επίμαχο μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια της ίδιας διάταξης.

11.1.1.1. Απουσία εξωγενούς πλαισίου αναφοράς στη συγκεκριμένη περίπτωση

(90) Εφαρμόζοντας τη μεθοδολογία αυτή στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή θεωρεί ότι το σύστημα επιβαρύνσεων που επηρεάζεται από το επίμαχο μέτρο συνιστάται στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης των εργοδοτών στο πλαίσιο της υποχρεωτικής ασφάλισης γήρατος των υπαλλήλων τους.

(91) Σε θεωρητικό επίπεδο, η Επιτροπή διακρίνει δύο πιθανά πλαίσια αναφοράς:

— τις διατάξεις περί υποχρεωτικής ασφάλισης γήρατος που ισχύουν για τα συνταξιοδοτικά καθεστώτα κοινού δικαίου, ήτοι το καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης που τελεί υπό τη διαχείριση του CNAV και των συμπληρωματικών καθεστώτων τα οποία διαχειρίζονται η AGIRC και η ARRCO,

— τις διατάξεις περί υποχρεωτικής ασφάλισης γήρατος που ισχύουν για άλλους δημόσιους οργανισμούς.

(92) Όσον αφορά το πρώτο πιθανό πλαίσιο αναφοράς, ήτοι τα συνταξιοδοτικά καθεστώτα κοινού δικαίου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η RATP καταβάλλει από την 1η Ιανουαρίου 2006 μια εισφορά κοινωνικής ασφάλισης ισόποση με την εισφορά κοινωνικής ασφάλισης την οποία καταβάλλουν οι επιχειρήσεις στα συνταξιοδοτικά ταμεία που διαχειρίζονται τα καθεστώτα κοινού δικαίου. Η Επιτροπή παρατηρεί πάντως ότι την 1η Ιανουαρίου 2006 οι παροχές του ειδικού καθεστώτος υπό τη διαχείριση του CRP-RATP προς τους ασφαλισμένους της RATP είναι υψηλότερες από τις παροχές τις οποίες απολαμβάνουν οι μισθωτοί που υπάγονται στα καθεστώτα κοινού δικαίου.

(93) Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι υπαγόμενοι στα καθεστώτα κοινού δικαίου είναι μισθωτοί με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ενώ οι υπάλληλοι της RATP καλύπτονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σκόπιμο να σημειωθεί ότι το καθεστώς του προσωπικού της RATP παρεκκλίνει ποικιλοτρόπως από το κοινό δικαίο (βλέπε υποσημείωση 6).

⁽²⁹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1990, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-301/87, Συλλογή σ. I-307, σκέψη 41.

⁽³⁰⁾ Βλέπε, υπό το πνεύμα αυτό, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Σεπτεμβρίου 2000, Ισπανία κατά Επιτροπής, T-55/99, Συλλογή σ. II-3207, σκέψη 82.

⁽³¹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Σεπτεμβρίου 2001, C-390/98, H.J. Banks & Co. Ltd κατά The Coal Authority και Secretary of State for Trade and Industry, Συλλογή σ. I-6117, σκέψη 33.

⁽³²⁾ Βλέπε, υπό το πνεύμα αυτό, την προαναφερθείσα απόφαση 2008/204/ΕΚ και την απόφαση της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2007 σχετικά με την αναθεώρηση του συστήματος χρηματοδότησης των συντάξεων στον τραπεζικό τομέα στην Ελλάδα (EE C 308 της 19.12.2007, σ. 9).

- (94) Υπό το φως της προηγηθείσας συλλογιστικής και σύμφωνα με την εφαρμοζόμενη πρακτική της για τη λήψη αποφάσεων⁽³³⁾, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι διατάξεις περί υποχρεωτικής ασφάλισης γήρατος που ισχύουν για τα καθεστώτα κοινού δικαίου δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην ανάλυση της Επιτροπής ως πλαίσιο αναφοράς για την εξακρίβωση της ύπαρξης ή όχι οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.
- (95) Όσον αφορά το δεύτερο πιθανό πλαίσιο αναφοράς, ήτοι τους δημόσιους οργανισμούς, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να προσδιορίσει ένα ομοιογενές σύνολο οικονομικών φορέων κατάλληλο να χρησιμοποιηθεί ως πλαίσιο αναφοράς. Η RATP τελεί ποικιλοτρόπως υπό μια ιδιαίτερα νομική και πραγματική κατάσταση στη Γαλλία⁽³⁴⁾.
- (96) Συμπερασματικά, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν υφίσταται κανένα εξωγενές πλαίσιο αναφοράς που να επιτρέπει τον προσδιορισμό μιας «συνήθους» εισφοράς την οποία θα εωμίζονται επιχειρήσεις που βρίσκονται σε νομική και πραγματική κατάσταση συγκρίσιμη με αυτήν της RATP, από την άποψη του επιδιωκόμενου στόχου του επίμαχου μέτρου.
- (97) Η απόφαση *Enirisorse*⁽³⁵⁾ την οποία επικαλούνται οι γαλλικές αρχές δεν αλλάζει τα συμπεράσματα της Επιτροπής όσον αφορά την ύπαρξη πλεονεκτήματος υπέρ της RATP. Όπως, στην απόφαση *Enirisorce* το Δικαστήριο βασίζει το συμπέρασμά του σε μια σύγκριση του επίμαχου μέτρου με μια «συνήθη κατάσταση», την οποία το Δικαστήριο μπόρεσε να προσδιορίσει αλλά η οποία δεν υφίσταται κατά τρόπο παρόμοιο στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης.
- (98) Απουσία κατάλληλου εξωγενούς πλαισίου αναφοράς, η Επιτροπή εκτιμά ότι, προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη ή όχι πλεονεκτήματος κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, το πλαίσιο αναφοράς για την εκτίμηση της ύπαρξης πλεονεκτήματος είναι η κατάσταση της ίδιας της RATP πριν από την εφαρμογή του μέτρου.
- 11.1.1.2. Ύπαρξη επιλεκτικού πλεονεκτήματος**
- (99) Όπως υποδεικνύεται παραπάνω, στο πλαίσιο του συστήματος που ίσχυε πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006, η RATP όφειλε κατά νόμο να εκπληρώσει τις συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις του ειδικού καθεστώτος. Ως εκ τούτου, η RATP εγγυόταν τη χρηματοοικονομική ισορροπία του εν λόγω καθεστώτος, ενώ η «εργοδοτική» εισφορά που καταβαλλόταν από τη RATP στο ειδικό καθεστώς δεν ήταν εξοφλητική.
- (100) Η Επιτροπή παρατήρησε ότι το κύριο αποτέλεσμα των διατάξεων της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης ήταν να προσλάβει η «εργοδοτική» εισφορά που κατέβαλε η RATP για τις συντάξεις των υπαλλήλων της εξοφλητικό χαρακτήρα.
- (101) Η Επιτροπή συμπεραίνει κατά συνέπεια ότι τα επίμαχα μέτρα απαλλάσσουν τη RATP από επιβαρύνσεις που θα έπρεπε να αναλάβει βάσει του νόμου του 1948.
- (102) Στο πλαίσιο ανάλυσης του συνήθους ή του αφύσικου χαρακτήρα των συνταξιοδοτικών επιβαρύνσεων για την ίδια τη RATP, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι υποχρεώσεις που οφείλει να αναλάβει μια επιχείρηση δυνάμει της εργατικής νομοθεσίας ή των συλλογικών συμβάσεων που συνήφθησαν με τα συνδικάτα σε ό,τι αφορά την αποζημίωση απόλυσης ή/και των πρόωγων συντάξεων, αποτελούν μέρος των συνήθων δαπανών τις οποίες μια επιχείρηση πρέπει να καλύπτει ίδιας δαπάναις⁽³⁶⁾.
- (103) Κατ' επέκταση, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι συνταξιοδοτικές επιβαρύνσεις στις οποίες υποβάλλεται η RATP δυνάμει του νόμου του 1948 αποτελούν συνήθεις επιβαρύνσεις. Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι το επίμαχο μέτρο επιτρέπει την αποφυγή δαπανών που θα έπρεπε να επιβαρύνουν κανονικά τους οικονομικούς πόρους της RATP, το εν λόγω μέτρο παρέχει στο φορέα πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Το πλεονέκτημα αυτό είναι επιλεκτικό εφόσον δεν υπάρχει παρά ένας μόνο αποδέκτης.
- (104) Η Επιτροπή παρατήρησε επίσης ότι, απουσία της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης, η υποχρέωση της RATP να διασφαλίσει τη χρηματοοικονομική ισορροπία του ειδικού καθεστώτος θα ισοδυναμούσε με ανάληψη υποχρέωσης από το κράτος στον ισολογισμό της RATP, η οποία θα καταχωριζόταν ως πρόβλεψη στους λογαριασμούς κατά τη μετάβαση στα πρότυπα ΔΠΧΠ (Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης), τα οποία ισχύουν για τη RATP από τις 30 Ιουνίου 2007.
- (105) Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνει ότι η σύσταση του ταμείου CRP-RATP ελάφρυνε τη RATP από τις επιβαρύνσεις που θα έπρεπε κανονικά να εωμιστεί.
- 11.1.1.3. Ανεφάρμοστο της νομολογίας *Combis* στην προκειμένη περίπτωση**
- (106) Οι γαλλικές αρχές επικαλούνται διεξοδικά την απόφαση *Combis*⁽³⁷⁾, στην οποία το Πρωτοδικείο θεωρεί προφανώς ως «αφύσικες» επιβαρύνσεις όσες προκύπτουν λόγω του κατά παρέκκλιση καθεστώτος του προσωπικού μιας επιχείρησης η οποία, μετά από μια μεταρρύθμιση, βρίσκεται σε κατάσταση κοινού δικαίου, ήτοι ταυτοσημη με αυτήν των ανταγωνιστών της όσον αφορά τη διαχείριση του προσωπικού της. Το Πρωτοδικείο δηλώνει ότι «το εν λόγω μέτρο σκοπεύει να αντικαταστήσει το προνομιούχο και δαπανηρό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων που εργάζονται στην *Combis* με καθεστώς επί συμβάσει υπαλλήλου, συγκρίσιμο με το καθεστώς εργαζομένων άλλων επιχειρήσεων μεταφοράς με λεωφορεία που βρίσκονται σε ανταγωνισμό με την *Combis*. Η *Combis* επρόκειτο να ελευθερωθεί από διαρθρωτικό μειονέκτημα σε σχέση με τους ιδιώτες ανταγωνιστές της. Πάντως, το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ

⁽³³⁾ Βλέπε, υπό το πνεύμα αυτό, τις αποφάσεις που αναφέρονται στην υποσημείωση 32.

⁽³⁴⁾ Βλέπε ιδίως τα τμήματα 2 και 3 της παρούσας απόφασης.

⁽³⁵⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Νοεμβρίου 2003, *Enirisorse SpA* κατά *Ministero delle Finanze*, C-34/01, Συλλογή σ. I-14243.

⁽³⁶⁾ Βλέπε σημείο 63 των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ C 244 της 1.10.2004, σ. 2).

⁽³⁷⁾ Απόφαση της 16ης Μαρτίου 2004, *Danske Busvognmand* κατά *Επιτροπής*, T-157/01, Συλλογή σ. II-917.

έχει μόνον ως αντικείμενο να αποφεύγονται τα πλεονεκτήματα που ευνοούν ορισμένες επιχειρήσεις, εφόσον η έννοια της ενίσχυσεως καλύπτει μόνον τις παρεμβάσεις που ελαφρύνουν τα βάρη που βαρύνουν συνήθως τον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης και τα οποία πρέπει να θεωρηθούν ως οικονομικό όφελος το οποίο δεν θα έχει αποκομίσει η δικαιούχος επιχείρηση υπό τις συνθήκες της αγοράς. [...] Περαιτέρω, το δανικό κράτος μπορούσε, αντί να καταβάλλει το ποσόν των 100 εκατ. DKK απευθείας στους δημοσίους υπαλλήλους που εργάζονταν στην Combuis, να επιτύχει το ίδιο αποτέλεσμα με τον εκ νέου διορισμό των εν λόγω δημοσίων υπαλλήλων στη δημόσια αρχή, χωρίς καταβολή συγκεκριμένης επιδοτήσεως, πράγμα το οποίο θα είχε επιτρέψει στην Combuis να απασχολήσει άμεσα επί συμβάσει υπαλλήλους, οι οποίοι εμπίπτουν σε καθεστώς ιδιωτικού δικαίου».

(107) Γενικά, πρέπει πρώτα να υπομνησθεί ότι η νομολογία *Combuis* δεν έχει επιβεβαιωθεί από το Δικαστήριο. Ορισμένα στοιχεία της νομολογίας του Δικαστηρίου έρχονται σε αντίθεση με την υπόθεση σύμφωνα με την οποία η αντιστάθμιση ενός διαρθρωτικού μειονεκτήματος θα απέκλειε τον χαρακτήρα ενίσχυσης. Έτσι, το Δικαστήριο σημειώνει διαρκώς ότι η ύπαρξη ενίσχυσης έπρεπε να αξιολογηθεί με βάση τις επιπτώσεις και όχι με βάση τις αιτίες ή τους στόχους των κρατικών παρεμβάσεων⁽³⁸⁾. Το Δικαστήριο υποστήριξε, επίσης, ότι η έννοια της ενίσχυσης καλύπτει τα πλεονεκτήματα που παρέχουν οι δημόσιες αρχές τα οποία, υπό διάφορες μορφές, ελαφρύνουν τις επιβαρύνσεις που κανονικά βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης⁽³⁹⁾. Το Δικαστήριο επεσήμανε επίσης με σαφήνεια ότι οι δαπάνες που σχετίζονται με τις αμοιβές των εργαζομένων βαρύνουν, εκ της φύσεώς τους, τον προϋπολογισμό των επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από το εάν αυτές οι δαπάνες απορρέουν ή όχι από νόμιμες υποχρεώσεις ή συλλογικές συμβάσεις⁽⁴⁰⁾. Σε αυτό το πλαίσιο, το Δικαστήριο έκρινε πως το γεγονός ότι τα κρατικά μέτρα σκοπούν στην αντιστάθμιση των πρόσθετων δαπανών δεν μπορεί να τα απαλλάξει από τον χαρακτήρα ενίσχυσης⁽⁴¹⁾. Στο πλαίσιο αυτό, οι γαλλικές αρχές επικαλούνται την εφαρμογή της αρχής που τέθηκε από το Πρωτοδικείο στην απόφαση *Combuis*, βεβαιώνοντας ότι η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση απλώς ελαφρύνει τη RATP από μια «αφύσικη» επιβάρυνση.

(108) Από την άποψη αυτή, η Επιτροπή επισημαίνει την ύπαρξη σημαντικών στοιχείων επί της ουσίας τα οποία διαφοροποιούν την παρούσα υπόθεση από την υπόθεση *Combuis*:

⁽³⁸⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Ιουλίου 1974, 173/73, *Ιταλία κατά Επιτροπής*, Συλλογή σ. 709, σκέψη 13, απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Φεβρουαρίου 1987, C-310/85, *Deufil κατά Επιτροπής*, Συλλογή σ. 901, σκέψη 8, απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Σεπτεμβρίου 1996, C-241/94, *Γαλλία κατά Επιτροπής*, Συλλογή σ. I-4551, σκέψη 20.

⁽³⁹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Μαρτίου 1994, C-387/92, *Banco Exterior*, Συλλογή σ. I-877, σκέψη 13, προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση C-241/94, σκέψη 34.

⁽⁴⁰⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 2002, C-5/01, *Βέλγιο κατά Επιτροπής*, Συλλογή σ. I-1191, σκέψη 39.

⁽⁴¹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Φεβρουαρίου 1961, 30/59, *Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Haute Autorité*, Συλλογή σ. 3, σκέψεις 29 και 30, προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση C-173/73, σκέψεις 12 και 13, προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση C-241/94, σκέψεις 29 και 35, απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1999, C-251/97, *Γαλλία κατά Επιτροπής*, Συλλογή σ. I-6639, σκέψεις 40, 46 και 47.

— οι αμοιβές καταβάλλονται απευθείας στους δημοσίους υπαλλήλους που απασχολούνται από την Combuis, ενώ τα μέτρα που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας απόφασης αφορούν τις «εργοδοτικές» εισφορές της RATP·

— το αρμόζον κρατικό μέτρο στην υπόθεση *Combuis* σκοπούσε στην αντικατάσταση του προνομιακού και δαπανηρού καθεστώτος των δημοσίων υπαλλήλων που απασχολούσε η Combuis με ένα καθεστώς συμβασιούχων υπαλλήλων συγκρισιμο με αυτό των εργαζομένων άλλων επιχειρήσεων μεταφορών με λεωφορεία οι οποίες βρίσκονταν σε ανταγωνισμό με την Combuis. Αντιθέτως, το καθεστώς και τα δικαιώματα των υπαλλήλων της RATP παραμένουν άδικτα λόγω των υπό εξέταση μέτρων. Αυτό το καθεστώς και τα δικαιώματα είναι διαφορετικά από τα αντίστοιχα των εργαζομένων με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου στις επιχειρήσεις που υπάγονται στα καθεστώτα κοινού δικαίου·

— το ανταγωνιστικό πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Combuis ήταν διαφορετικό από αυτό στο οποίο δραστηριοποιείται η RATP. Η ανώνυμη εταιρεία Combuis A/S έπρεπε να διαχειρίζεται τις δραστηριότητες μεταφορών επί εμπορικής βάσης και να λειτουργεί στην αγορά σε συνθήκες ανταγωνισμού παρόμοιες με αυτές των ιδιωτικών εταιρειών λεωφορείων. Σε αυτό το πλαίσιο, οι δημόσιες επιχειρήσεις διαχείρισης μεταφορών παραχωρούν, μετά από προσκλήσεις υποβολής προσφορών, τις δραστηριότητες μεταφορών με λεωφορεία σε ιδιωτικές και δημόσιες επιχειρήσεις. Βάσει των νόμων που διέπουν τις προσκλήσεις υποβολής προσφορών, οι συμβάσεις ανατίθενται στην «πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά», χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο ιδιωτικός ή ο δημόσιος χαρακτήρας του υποψηφίου. Η RATP δραστηριοποιείται σε έναν μεγάλο τομέα που δεν έχει ακόμη ελευθερωθεί και του οποίου το άνοιγμα στον ανταγωνισμό πρόκειται να γίνει με ιδιαίτερα σταδιακό τρόπο σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1370/2007. Ως εκ τούτου, οι οικονομικοί περιορισμοί επιβάλλονται με πολύ διαφορετικό τρόπο.

(109) Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι πραγματικές διαφορές μεταξύ της υπόθεσης *Combuis* και της παρούσας περίπτωσης επαρκούν για να δικαιολογήσουν τη χρήση διαφορετικής συλλογιστικής για τις δύο υποθέσεις.

11.1.2. ΥΠΑΡΞΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

(110) Η Επιτροπή εκτιμά ότι το υπό εξέταση μέτρο αφορά τη χορήγηση κρατικών πόρων υπέρ της RATP στο βαθμό που η τελική ευθύνη για την εξισορρόπηση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των υπαλλήλων της RATP δεν εναπόκειται πλέον στη RATP, αλλά στο κράτος. Πράγματι, από την εφαρμογή της μεταρρύθμισης και εξής, το κράτος διασφαλίζει τη χρηματοοικονομική ισορροπία του ταμείου CRP-RATP μέσω της επιχορήγησης ισοσκέλισης στον οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης, την οποία θα κατέβαλε η RATP εάν δεν είχε προηγηθεί η μεταρρύθμιση.

(111) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το επίμαχο μέτρο αφορά κρατικούς πόρους κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

11.1.3. ΝΟΘΕΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

- (112) Όπως προαναφέρθηκε, η RATP, ο αποδέκτης του επίμαχου μέτρου, είναι η μητρική εταιρεία του ομώνυμου ομίλου επιχειρήσεων ο οποίος δραστηριοποιείται στον τομέα των μεταφορών και των συναφών υπηρεσιών. Το σύνολο αυτών των φορέων εκμετάλλευσης δραστηριοποιείται στις κοινοτικές αγορές των προαναφερθέντων τομέων.
- (113) Στο πλαίσιο αυτό, είναι σκόπιμο να υπομνησθεί ότι οι ενισχύσεις που στοχεύουν στο να απαλλάξουν μια επιχείρηση από τις δαπάνες τι οποίες θα έπρεπε υπό κανονικές συνθήκες να επωμισθεί στο πλαίσιο της καθημερινής της διαχείρισης ή των συνήθων δραστηριοτήτων της νοθεύουν καταρχήν τις συνθήκες ανταγωνισμού⁽⁴²⁾. Άλλωστε, σύμφωνα με δικαστικό προηγούμενο κάθε ενίσχυση που χορηγείται σε επιχείρηση η οποία ασκεί τις δραστηριότητές της στην κοινοτική αγορά μπορεί να προκαλέσει στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να επηρεάσει τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές⁽⁴³⁾. Επιπλέον, το Δικαστήριο επεσήμανε ότι ουδόλως αποκλείεται ότι μια δημόσια επιχορήγηση προς μια επιχείρηση η οποία παρέχει απλώς τοπικές ή περιφερειακές μεταφορικές υπηρεσίες και η οποία δεν παρέχει τέτοιες υπηρεσίες εκτός του κράτους προέλευσής της, μπορεί, παρά ταύτα, να έχει επιπτώσεις στις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Πράγματι, όταν κράτος μέλος χορηγεί δημόσια επιχορήγηση προς μια επιχείρηση, η εκ μέρους της επιχειρήσεως αυτής παροχή μεταφορικών υπηρεσιών μπορεί να διατηρείται στο ίδιο επίπεδο ή να αυξάνεται, με συνέπεια να μειώνονται οι δυνατότητες επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη να παρέχουν τις μεταφορικές υπηρεσίες τους στην αγορά αυτού του κράτους μέλους⁽⁴⁴⁾.
- (114) Εν προκειμένω, ο όμιλος RATP βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών του, τόσο στο εσωτερικό⁽⁴⁵⁾ όσο και σε άλλα κράτη μέλη, οι οποίοι δεν μπορούν να επωφεληθούν από το επίμαχο μέτρο.
- (115) Από την άποψη αυτή, είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 προβλέπει το σταδιακό άνοιγμα των σχετικών αγορών στον ανταγωνισμό και ότι η ελευθέρωση ενός σχετικού τομέα συνεπάγεται ότι μια κρατική ενίσχυση προς μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον εν λόγω τομέα μπορεί να επηρεάσει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά.

⁽⁴²⁾ Βλέπε απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, *Γερμανία κατά Επιτροπής*, C-156/98, Συλλογή σ. I-6857, σκέψη 30, και την παρατιθέμενη νομολογία.

⁽⁴³⁾ Βλέπε, ιδίως, απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, *Philip Morris κατά Επιτροπής*, C-730/79, Συλλογή σ. 2671, σκέψεις 11 και 12 και απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 1998, *Vlaams Gewest κατά Επιτροπής*, T-214/95, Συλλογή σ. II-717, σκέψεις 48 έως 50.

⁽⁴⁴⁾ Απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Ιουνίου 2009, *Ιταλία κατά Επιτροπής*, T-222/04, σκέψη 45.

⁽⁴⁵⁾ Υπενθυμίζεται ότι δεν είναι αναγκαίο η επιχείρηση που έλαβε την ενίσχυση να μετέχει η ίδια στο ενδοκοινοτικό εμπόριο. Πράγματι, όταν ένα κράτος μέλος χορηγεί ενίσχυση σε επιχείρηση, η εσωτερική δραστηριότητα μπορεί να διατηρείται στο ίδιο επίπεδο ή και να αυξάνεται, με συνέπεια να μειώνονται οι δυνατότητες επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη να διεκδικήσουν στην αγορά αυτού του κράτους μέλους. Επιπλέον, η ενίσχυση μιας επιχειρήσεως που μέχρι στιγμής δεν μετείχε στο ενδοκοινοτικό εμπόριο ενδέχεται να καταστήσει δυνατή τη διεξοδότηση της στην αγορά ενός άλλου κράτους μέλους (βλέπε ιδίως, υπό το πνεύμα αυτό, την απόφαση της 7ης Μαρτίου 2002, *Ιταλία κατά Επιτροπής*, Συλλογή σ. I-2289, σκέψη 84).

- (116) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εκτιμά ότι το επίμαχο μέτρο επηρεάζει τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές και νοθεύει τον ανταγωνισμό μεταξύ αυτών των φορέων.

11.2. ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (117) Σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, το κράτος μέλος υποχρεούται να κοινοποιεί τα σχέδια που αποσκοπούν στη θέσπιση ή την τροποποίηση των ενισχύσεων. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν επιτρέπεται να εφαρμόσει τα σχεδιαζόμενα μέτρα προτού η διαδικασία αυτή καταλήξει σε τελική απόφαση.
- (118) Στην προκειμένη περίπτωση, οι γαλλικές αρχές κοινοποίησαν, με επιστολή τους της 29ης Ιουνίου 2006, τη μεταρρύθμιση του τρόπου χρηματοδότησης του καθεστώτος συνταξιοδότησης της RATP. Στην επιστολή αυτή οι γαλλικές αρχές επισημαίνουν ότι η συγκεκριμένη διαδικασία δεν φαίνεται να συνιστά κρατική ενίσχυση που να πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο προηγούμενης κοινοποίησης στην Επιτροπή κατ' εφαρμογή του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.
- (119) Εντούτοις, η Επιτροπή παρατηρεί πως η επίμαχη κρατική ενίσχυση χορηγήθηκε από τη Γαλλία από την 1η Ιανουαρίου 2006, δηλαδή πριν από την έκδοση τελικής απόφασης εκ μέρους της Επιτροπής. Επ' αυτής της βάσης, η Επιτροπή καταλήγει ότι η Γαλλία χορήγησε παράνομως την επίμαχη ενίσχυση κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.

11.3. ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ

- (120) Δεδομένου ότι το επίμαχο μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, είναι σκόπιμο να εξεταστεί το συμβιβάσιμό του βάσει των παρεκκλίσεων που προβλέπονται από την εν λόγω συνθήκη.
- (121) Από την άποψη αυτή, η Επιτροπή εκτιμά ότι η πλέον συναφής νομική βάση είναι το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, σύμφωνα με το οποίο μια ενίσχυση που προορίζεται να διευκολύνει την ανάπτυξη ορισμένων δραστηριοτήτων μπορεί να αναγνωριστεί ως συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά εφόσον δεν αλλοιώνει τις συνθήκες συναλλαγών σε βαθμό που αντίκειται προς το κοινό συμφέρον.
- (122) Δεδομένης της φύσης και των επιπτώσεων της μεταρρύθμισης, η Επιτροπή εκτιμά ότι η αξιολόγηση του συμβιβάσιμου της επίμαχης ενίσχυσης πρέπει να πραγματοποιηθεί με κριτήριο τη διαμόρφωση ισότιμων συνθηκών («ισότιμων όρων») όσον αφορά τις υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης μεταξύ της RATP και των τωρινών, πιδανών και μελλοντικών ανταγωνιστών της στην αγορά μαζικών αστικών μεταφορών στην περιφέρεια Ile-de-France.

Επίπεδο εισφορών της RATP σε σχέση με το επίπεδο εισφορών των ανταγωνιστών της στο μεταρρυθμισμένο σύστημα

- (123) Για την ανάλυση των επιπτώσεων της ενίσχυσης και την αξιολόγηση του βαθμού στρέβλωσης του ανταγωνισμού, η Επιτροπή πρέπει πρώτα να εξετάσει το επίπεδο των εισφορών που κατέβαλε η RATP σε σχέση με τους ανταγωνιστές της στο μεταρρυθμισμένο σύστημα. Ακολούθως, η Επιτροπή θα προσδιορίσει τι θα συνέβαινε εάν η RATP δεν είχε λάβει την επίμαχη ενίσχυση. Τέλος, θα αναλυθούν οι θετικές και οι αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης και θα πραγματοποιηθεί ένας συνολικός απολογισμός του συμβιβάσιμου.
- (124) Εν πρώτοις, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006, η χρηματοδότηση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP διαφοροποιούνταν από τη χρηματοδότηση των συνταξιοδοτικών καθεστώτων κοινού δικαίου ως προς δύο σημεία: τον μη εξοφλητικό χαρακτήρα των εισφορών και το ποσοστό της «εργοδοτικής» εισφοράς.
- (125) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η επίμαχη ενίσχυση επέφερε λύση στο πρώτο στοιχείο διαφοροποίησης ανάμεσα στο ειδικό καθεστώς της RATP και στα καθεστώτα κοινού δικαίου. Πράγματι, πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006, η RATP δεν κατέβαλε εξοφλητική εισφορά αλλά όφειλε κατά νόμο να εξισορροπήσει το συνταξιοδοτικό καθεστώς των υπαλλήλων της. Η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση είχε ως αποτέλεσμα την καταβολή μιας εξοφλητικής εισφοράς η οποία χαρακτηρίζει τις εργοδοτικές εισφορές κοινού δικαίου στο ταμείο που διαχειρίζεται ένα διανεμητικό καθεστώς συνταξιοδότησης. Σε ό,τι αφορά το δεύτερο σημείο διαφοροποίησης, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση είχε ως αποτέλεσμα την εξίσωση των επιπέδων των υποχρεωτικών εισφορών ασφάλισης γήρατος μεταξύ της RATP και των επιχειρήσεων που υπάγονται στο κοινό δικαίο συνταξιοδοτικών παροχών.

Το σενάριο χωρίς την παροχή των ενισχύσεων

- (126) Απουσία της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης, η RATP θα έπρεπε να είχε προβλέψει για τα έτη χρήσης μετά το 2006 την ανάληψη των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων έναντι των υπαλλήλων της που καλύπτονται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης. Αυτή η πρόβλεψη προκύπτει απευθείας από το γεγονός ότι οι «εργοδοτικές» εισφορές για τις συντάξεις των υπαλλήλων της RATP δεν ήταν εξοφλητικές.
- (127) Επίσης, οι εισφορές ασφάλισης γήρατος της RATP για τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής ισορροπίας του συνταξιοδοτικού καθεστώτος δεν θα είχαν ευθυγραμμισθεί με τις εισφορές που καταβάλλονται από τους πιθανούς ανταγωνιστές της.
- (128) Απουσία της κοινοποιηθείσας μεταρρύθμισης, η RATP θα έπρεπε συνεπώς να υποβληθεί σε ετήσια επιπρόσθετη επιβά-

ρυνση ύψους αρκετών εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ, γεγονός που δεν ισχύει στο μεταρρυθμισμένο καθεστώς.

- (129) Ως εκ τούτου, η RATP θα είχε περιέλθει, λόγω των συνταξιοδοτικών της δαπανών, σε μειονεκτική θέση στο πλαίσιο μιας ελευθερωμένης αγοράς, με σημαντικές επιπτώσεις για τις δραστηριότητές της.

Θετικές επιπτώσεις της ενίσχυσης

- (130) Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι, λαμβανομένου υπόψη του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1370/2007, ο οποίος προβλέπει τη σταδιακή ελευθέρωση της αγοράς αστικών μαζικών μεταφορών, το συνταξιοδοτικό καθεστώς που ισχύει για τη RATP σύμφωνα με τον νόμο του 1948 παρουσιάζει ιδιομορφίες οι οποίες, αν εξεταστούν μεμονωμένα, δημιουργούν στρέβλωση του ανταγωνισμού εις βάρος της RATP και του ομίλου στον οποίο ανήκει. Το βασικό αποτέλεσμα της επίμαχης ενίσχυσης είναι η εξίσωση των εισφορών της RATP με αυτές που καταβάλλουν οι ανταγωνιστές της και οι ανταγωνιστές του ομίλου RATP, γεγονός που εξαλείφει τη στρέβλωση ανταγωνισμού που υφίσταται η RATP και ο όμιλος RATP.
- (131) Επιπλέον, η μεταρρύθμιση επιτρέπει στην RATP να λειτουργήσει σταδιακά ως ιδιωτικός επενδυτής ο οποίος βρίσκεται αντιμετώπος με τους συνήθεις εμπορικούς περιορισμούς. Αυτός είναι άλλωστε και ένας από τους στόχους της εν λόγω μεταρρύθμισης.
- (132) Η Επιτροπή είναι, συν τοις άλλοις, της γνώμης ότι το επίμαχο μέτρο είναι προσαρμοσμένο στο στόχο του κοινοτικού συμφέροντος τον οποίο επιδιώκει. Κανένα άλλο μέσο δεν θα μπορούσε να ανταποκριθεί στο ζήτημα κατά αποτελεσματικότερο τρόπο. Βέβαια, θα μπορούσαν να είχαν εκχωρηθεί αντισταθμίσεις δημόσιας υπηρεσίας, αλλά μια τέτοια προσέγγιση δεν θα ήταν μακροπρόθεσμα βιώσιμη λόγω του διαρθρωτικού χαρακτήρα του προβλήματος.
- (133) Όσον αφορά την αναλογικότητα των μέτρων, η Επιτροπή εκτιμά ότι η χορηγηθείσα ενίσχυση περιορίζεται αυστηρά στο ελάχιστο. Από την 1η Ιανουαρίου 2006, η RATP καταβάλλει συνταξιοδοτικές εισφορές ίδιες με αυτές που καταβάλλονται από τις επιχειρήσεις των οποίων οι υπάλληλοι υπάγονται στα καθεστώτα κοινού δικαίου.
- (134) Τέλος, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το επίμαχο μέτρο επιτρέπει τη διασφάλιση της βιωσιμότητας ενός συνταξιοδοτικού συστήματος ο τρόπος χρηματοδότησης του οποίου είχε καταστεί παρωχημένος. Η Επιτροπή θεωρεί, άλλωστε, ότι η μεταρρύθμιση των συνταξιοδοτικών παροχών του ειδικού καθεστώτος⁽⁴⁶⁾ αποτελεί πρόσθετο καθοριστικό στοιχείο. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκτιμά ότι αυτά τα μέτρα εντάσσονται πλήρως στο γενικότερο πλαίσιο της μεταρρύθμισης των συστημάτων συνταξιοδότησης των κρατών μελών, μιας μεταρρύθμισης την οποία υποστηρίζουν ταυτόχρονα το Συμβούλιο και η Επιτροπή⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁶⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 21 της παρούσας απόφασης.

⁽⁴⁷⁾ Βλέπε, υπό το πνεύμα αυτό, την κοινή έκθεση της Επιτροπής και του Συμβουλίου σχετικά με επαρκείς και βιώσιμες συντάξεις (CS/7165/03) της 18ης Μαρτίου 2003.

Αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης

- (135) Στο πλαίσιο μια στατικής ανάλυσης, η Επιτροπή εκτιμά ότι αφενός οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που προκαλούνται από το επίμαχο μέτρο στην αγορά μαζικών αστικών μεταφορών της περιφέρειας Ile-de-France είναι από τη φύση τους ιδιαίτερος περιορισμένες στο βαθμό που, λαμβανομένου υπόψη του ιστορικού της RATP και των δραστηριοτήτων της, είναι πρόδηλο ότι οι αναλήψεις συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων που επηρεάζονται από τη μεταρρύθμιση αφορούν δραστηριότητες οι οποίες διεξάγονταν ανέκαθεν σε μια μη ελευθερωμένη αγορά όπου ο ανταγωνισμός ήταν μέχρι πρότινος πολύ χαμηλός. Αφετέρου, σε ό,τι αφορά τις αγορές στις οποίες ο όμιλος RATP δραστηριοποιείται μέσω των θυγατρικών της RATP, η Επιτροπή θεωρεί ότι η επίπτωση του επίμαχου μέτρου είναι οριακή. Στην πράξη, οι αγορές αυτές επηρεάζονται έμμεσα από το επίμαχο μέτρο καθώς, πέραν του αυστηρού νομικού, λογιστικού και χρηματοοικονομικού διαχωρισμού μεταξύ της μητρικής εταιρείας και των θυγατρικών της, η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση δεν αφορά το προσωπικό των θυγατρικών αυτών.
- (136) Στο πλαίσιο μιας δυναμικής ανάλυσης, η οποία είναι μάλλον πιο πρόσφορη, λαμβανομένου υπόψη του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1370/2007, η Επιτροπή εκτιμά ότι, αν και το επίμαχο μέτρο μπορεί θεωρητικά να επιτρέψει στη RATP να διατηρήσει μια δεσπόζουσα θέση, η πιθανότητα αυτή είναι μικρή. Η διαπίστωση αυτή προκύπτει από το γεγονός ότι το μέτρο περιορίζεται στην εξίσωση των εισφορών που καταβάλλονται από την RATP με αυτές που καταβάλλονται από τους ανταγωνιστές της και από το γεγονός ότι, μετά τη μεταρρύθμιση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος το 2008, το συνταξιοδοτικό της καθεστώτος της RATP δεν αύξησε την ελκυστικότητα της επιχείρησής.

Συνολικός απολογισμός του συμβιβάσιμου

- (137) Βάσει των προαναφερθέντων, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι αρνητικές επιπτώσεις της ενίσχυσης που χορηγήθηκε στη RATP θα είναι περιορισμένες. Η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση περιορίζεται στα απολύτως απαραίτητα για την καθιέρωση ισότιμων συνθηκών όσον αφορά τις υποχρεωτικές εισφορές ασφάλισης γήρατος, θέτει τέλος σε μια στρέβλωση του ανταγωνισμού που θα είχε ζημιώσει τη RATP και, κατ'επέκταση, δεν αλλοιώνει τις συνθήκες του ανταγωνισμού κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον.
- (138) Προκύπτει συνεπώς ότι η επίμαχη ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά υπό την προϋπόθεση της πλήρους εφαρμογής της μεταρρύθμισης του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP για την εναρμόνισή του με τους κανόνες κοινού δικαίου των βασικών καθεστώτων των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα και των δημοσίων υπαλλήλων.
- (139) Η Επιτροπή εκτιμά ότι το προηγηθέν συμπέρασμα δεν αμφισβητείται από τη λύση που προκύπτει από την απόφασή της 2005/145/ΕΚ στην υπόθεση EDF ⁽⁴⁸⁾.
- (140) Υπενθυμίζεται ότι με την απόφασή αυτή η Επιτροπή ενέκρινε κρατικές ενισχύσεις που απάλλασσαν τις επιχειρήσεις ενός

τομέα από ειδικές συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις οι οποίες υπερέβαιναν αυτές που προέκυπταν από το γενικό καθεστώς συντάξεων και οι οποίες είχαν καθοριστεί κατά τη διάρκεια της περιόδου μονοπωλίου. Σε αυτήν την περίπτωση, η Επιτροπή θεώρησε ότι η μερική ελάφρυνση από την επιβάρυνση μέσω του μηχανισμού χρηματοδότησης των ειδικών συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που είχαν αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία της μεταρρύθμισης συνιστούσε κρατική ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, η οποία μπορούσε να αναγνωριστεί ως συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά. Στο πλαίσιο της ανάλυσης του συμβιβάσιμου, η Επιτροπή εκτίμησε ότι η κατάσταση της EDF δεν ήταν, από τη φύση της, πολύ διαφορετική από την κατάσταση του «λανθάνοντος κόστους» στον τομέα της ενέργειας. Στην πράξη επρόκειτο για ενισχύσεις που σκοπούσαν στη διευκόλυνση της μετάβασης προς έναν ανταγωνιστικό τομέα της ενέργειας. Η Επιτροπή θεώρησε σωστό να εξομοιώσει τις ενισχύσεις προς την EDF με το αντιστάθμισμα του λανθάνοντος κόστους ⁽⁴⁹⁾ και ανακοίνωσε ότι κατά την ανάλυση παρόμοιων περιπτώσεων θα ακολουθούσε αυτήν την προσέγγιση.

- (141) Βάσει των προαναφερθέντων, η Επιτροπή εκτιμά ότι, στην προκειμένη περίπτωση, η κρατική ενίσχυση απαλλάσσει τη RATP από συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις που υπερβαίνουν τις συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από το γενικό συνταξιοδοτικό καθεστώς και οι οποίες είχαν καθοριστεί πριν από την ελευθέρωση της αγοράς. Παράλληλα, η Επιτροπή συμπληρώνει ότι η μεταρρύθμιση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στη RATP από τις αρχές του 2008 εναρμονίζει το ειδικό καθεστώς των υπαλλήλων της RATP με τους κανόνες κοινού δικαίου των βασικών καθεστώτων των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα και των δημοσίων υπαλλήλων.

11.4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (142) Εν κατακλείδι, η Επιτροπή εκτιμά ότι το επίμαχο μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Η ενίσχυση αυτή είναι παράνομη πλην όμως συμβιβάζεται με την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

12. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

- (143) Όπως υποδεικνύεται παραπάνω, η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση προβλέπει ότι από την 1η Ιανουαρίου 2006 το κράτος καταβάλλει στο CRP-RATP επιχορήγηση για την ισοσκελίση των λογαριασμών του.
- (144) Επιπλέον, η κοινοποιηθείσα μεταρρύθμιση προβλέπει για το CRP-RATP τη δυνατότητα να υπαγάγει τα βασικά συνταξιοδοτικά δικαιώματα του ειδικού καθεστώτος στα καθεστώτα κοινού δικαίου. Για τον σκοπό της τήρησης της γενικής αρχής της χρηματοοικονομικής ουδετερότητας, η εν λόγω υπαγωγή προϋποθέτει την καταβολή εκ μέρους του κράτους, αντί του ταμείου CRP-RATP, αντισταθμιστικών ποσών στα καθεστώτα υποδοχής.

⁽⁴⁸⁾ EE L 49 της 22.2.2005, σ. 9.

⁽⁴⁹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μέθοδο ανάλυσης των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με λανθάνον κόστος [επιστολή της Επιτροπής SG (2001) D/290869 της 6.8.2001].

- (145) Το ζήτημα που τίθεται είναι κατά πόσον τα μέτρα αυτά συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.
- (146) Για τον σκοπό αυτό υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 87 της συνθήκης ΕΚ εφαρμόζεται μόνο σε επιχειρήσεις κατά την έννοια του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ο τομέας της κοινωνικής πρόνοιας, εφόσον διέπεται από την αρχή της αλληλεγγύης, δεν συνιστά οικονομική δραστηριότητα κατά την έννοια της συνθήκης (βλέπε σκέψη 67 της απόφασης κίνησης διαδικασίας της 10ης Οκτωβρίου 2007) ⁽⁵⁰⁾.
- (147) Βάσει αυτής της νομολογίας, η Επιτροπή εκτιμά ότι ούτε το CRP-RATP ούτε τα συνταξιοδοτικά ταμεία των ενεργών και συνταξιούχων υπαλλήλων της RATP, ήτοι το CNAV και τα AGIRC-ARRCO, είναι επιχειρήσεις κατά την έννοια του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού, για τους λόγους που εκτίθενται στη συνέχεια.
- (148) Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή παρατηρεί εν πρώτοις ότι οι υπάλληλοι της RATP καλύπτονται από μια υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση στο πλαίσιο ενός αυτόνομου καθεστώτος ασφάλισης γήρατος το οποίο επιδιώκει έναν κοινωνικό στόχο: τη διασφάλιση στο σύνολο των υπαγόμενων σε αυτό μιας κάλυψης των κινδύνων γήρατος, ανεξαρτήτως της περιουσιακής κατάστασης και της κατάστασης της υγείας τους τη στιγμή της υπαγωγής τους.
- (149) Η Επιτροπή εκτιμά εξάλλου ότι το καθεστώς αυτό διέπεται από την αρχή της αλληλεγγύης στο βαθμό που οι εισφορές που καταβάλλονται από τους εν ενεργεία εργαζόμενους χρηματοδοτούν τις συντάξεις των συνταξιοδοτημένων εργαζομένων.
- (150) Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι η διαχείριση του εν λόγω καθεστώτος ανατέθηκε από το νόμο στο ταμείο CRP-RATP η δραστηριότητα του οποίου υπόκειται σε κρατικό έλεγχο. Ως εκ τούτου, το ταμείο καλύπτει το προϊόν των εισφορών που καταβάλλονται από τους μισθωτούς της RATP και από τη RATP και διασφαλίζει την εκκαθάριση και τη χορήγηση των συντάξεων. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, δυνάμει του άρθρου L711-1 του κώδικα κοινωνικής ασφάλισης, το ταμείο CRP-RATP διαθέτει όλες τις αρμοδιότητες που καθορίζονται στο άρθρο L111-1 του εν λόγω κώδικα, το οποίο υπενθυμίζει ειδικότερα ότι ο οργανισμός κοινωνικής ασφάλισης διέπεται από την αρχή της εθνικής αλληλεγγύης.
- (151) Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι στο πλαίσιο της εκτέλεσης της αποστολής του, το CRP-RATP εφαρμόζει το νόμο και δεν έχει καμία δυνατότητα να επηρεάσει το ύψος των εισφορών, τη χρήση των πόρων ή το επίπεδο των παροχών. Οι

καταβαλλόμενες παροχές είναι παροχές προβλεπόμενες από το νόμο και ανεξάρτητες του ύψους των εισφορών.

- (152) Στο βαθμό που το CRP-RATP δεν συνιστά επιχείρηση κατά την έννοια του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού, η Επιτροπή θεωρεί ότι η καταβολή εκ μέρους του κράτους επιχορήγησης ισοσκελίσης υπέρ του CRP-RATP και η κρατική χρηματοδότηση των αντισταθμιστικών ποσών αντί του CRP-RATP δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η σύσταση του συνταξιοδοτικού ταμείου του προσωπικού της RATP (CRP-RATP) συνιστά κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, χορηγηθείσα παράνομα από τη Γαλλία κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.

Η συγκεκριμένη κρατική ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ υπό την προϋπόθεση της πλήρους εφαρμογής της μεταρρύθμισης του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος της RATP για την εναρμόνισή του με τους κανόνες κοινού δικαίου των βασικών καθεστώτων των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα και των δημοσίων υπαλλήλων.

Κατά συνέπεια, επιτρέπεται η εκτέλεση αυτής της ενίσχυσης.

Άρθρο 2

Η καταβολή εκ μέρους του κράτους επιχορήγησης ισοσκελίσης υπέρ του CRP-RATP και η χρηματοδότηση των αντισταθμιστικών ποσών από το κράτος αντί του CRP-RATP στο πλαίσιο της υπαγωγής των βασικών δικαιωμάτων του ειδικού καθεστώτος στα καθεστώτα κοινού δικαίου, δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Γαλλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 13 Ιουλίου 2009.

Για την Επιτροπή
Antonio TAJANI
Αντιπρόεδρος

⁽⁵⁰⁾ Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο απεφάνθη στις κοινές υποθέσεις C-159 και C-160/91, Roucet και Pistre ότι «τα ταμεία υγείας ή οι οργανισμοί που τα συντρέχουν στη διαχείριση της παρεχόμενης από το κράτος κοινωνικής ασφάλισης ασκούν λειτουργήματα κοινωνικού, αμιγώς, χαρακτηρισμού. Όντως, η δραστηριότητα αυτή στηρίζεται στην αρχή της εθνικής αλληλεγγύης και στερείται οποιουδήποτε κερδοσκοπικού στόχου. Οι καταβαλλόμενες παροχές είναι παροχές προβλεπόμενες από τον νόμο και ανεξάρτητες του ύψους των εισφορών. Εξ αυτού έπεται ότι η σχετική δραστηριότητα δεν είναι οικονομική και ότι, ως εκ τούτου, οι επιφορτισμένοι με αυτήν οργανισμοί δεν αποτελούν επιχειρήσεις κατά την έννοια των άρθρων 81 και 82 της συνθήκης».